

TÜRKİYE DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER MECLİSİ SEKTÖR RAPORU

2010

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ
TÜRKİYE DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER
MECLİSİ

Temmuz 2011

TÜRKİYE DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER MECLİŐİ SEKTÖR RAPORU 2010

TOBB Yayın Sıra No: 2011/???
ISBN : 978-?????

TOBB yayınları için ayrıntılı bilgi
Yayın Müdürlüğünden alınabilir

Tel : (312) 218 20 60
Faks : (312) 218 20 64
E-posta : basin@tobb.org.tr
Web : www.tobb.org.tr
TOBB yayınlarına tam metin ve ücretsiz olarak
internette ulaşabilirsiniz.

Sayfa Düzeni ve Baskı : Afşaroğlu Matbaası
384 54 88- Ankara

Önsöz

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Özel Sektörünün en üst düzey yasal temsilcisi sıfatı ile iş dünyasının ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yürütmekte, sorunlarına çözüm aramakta ve özel sektörün istikrarlı bir biçimde gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Sektörlerimize daha kapsamlı hizmet sunulması ihtiyacı doğrultusunda ve bu hizmetlerin geliştirilmesi perspektifinde 18 Mayıs 2004 tarih ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 57'nci maddesine dayanılarak "Türkiye Sektör Meclislerinin Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği" hazırlanmıştır. 12 Şubat 2005 tarih ve 25725 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğimize istinaden birliğimiz şemsiyesi altında 52 adet Türkiye Sektör Meclisi oluşturulmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri, Temmuz 2006 tarihinden itibaren faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu süreçte var olan ihtiyaç ve sektörden gelen talep üzerine meclis sayısı 58 olmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri, sektörün tüm ilgili taraflarını bünyesine alan entegre yapısı ile ulusal olduğu kadar uluslar arası nitelik taşıyan sektörel bir bakış açısı ile ve bugünün yanında geleceği kuşatan strateji ve vizyonu ile dünyadaki benzer örneklerinden daha kapsamlı örnekler sunmaya yönelmiş bir yapıdır. Bu haliyle sektör meclisleri, sektörlerimize ve ekonomimize büyük faydalar sağlama potansiyeli taşıyan önemli bir oluşumdur.

Meclisler firmaların, sektörel kuruluşların ve ilgili kamu kurumlarının üst düzey yöneticileri ile temsilcilerini bünyesine katan önemli bir buluşma noktasıdır. Türkiye Sektör Meclisleri, yelpazesi içine aldığı tüm ekonomik sektörler için radikal bir adımı temsil etmektedir. Sektörel kurum ve kuruluşların tek bir çatı altında toplanabilmesi, sorunların çözümü ve sektörlerimizin ülke ekonomisine katkılarının artırılması yolunda önemli bir taahhüdü göstergesidir. Meclis içerisinde sağlanan birlik ve beraberlik ortamı, ortak görüşlerin oluşturulmasına ve ortak kararların alınmasına imkan sağlanmaktadır. Ortak kararlar

doğrultusunda başlatılan gelişmelerden ilgili merciler nezdinde daha olumlu sonuçlar alınmaktadır. Bu sektörel yapılanma ile kamu özel sektör ortaklığının etkin bir biçimde hayata geçirilebildiği sağlam bir zemin oluŐturmuŐtur.

Meclis faaliyetleri çerçevesinde, meclis çalıŐmalarından daha fazla verim alınabilmesi, farklı görüş ve düŐüncelerin uyumlaŐtırılması, tutarlılık sağlanması sektörün mevcut durumu ve geleceğine yönelik beklentileri konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla meclislerimiz tarafından sektör raporları hazırlanmaktadır.

Hazırlanan "Demir ve Demir Dışı Metaller Sektör Raporu 2010" sektörel politika ve stratejilerin oluŐturulması, geleceğe yönelik projeksiyonlara ve pazar araŐtırmalarına katkıda bulunması açosından faydalı olacağı düŐüncesi ile Savunma Sanayi Sektörümüze, cami-amıza ve ilgililere hayırlı olmasını dilerim.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

Başkan

Önsöz

Temelleri 1930'lu yıllarda atılan Türk demir çelik sektörü, dünya çapındaki en gelişmiş teknolojileri kullanan ve bu sayede, kalite beklentisi yüksek olan ülkelere ihracat yapabilen bir sektör konumundadır.

2008 yılının son çeyreğinden itibaren yaşanan global krizin, Türkiye ekonomisini de olumsuz yönde etkilemesine rağmen, çelik endüstrisi yatırımlarına devam etmiş, 2010 yılı itibarıyla çelik ergitme kapasitesi 43 milyon ton, ham çelik üretim kapasitesi ise 49 milyon ton seviyelerine ulaşmıştır. 2015 yılı itibarıyla, ham çelik üretim kapasitesinin 60 milyon tona yaklaşacağı tahmin edilmektedir. Artan çelik üretim kapasitesi sayesinde, Ülkemizin bir taraftan çelik ihracatını arttırırken, diğer taraftan da ithalatını azaltması ve böylece, önümüzdeki yıllarda Türk çelik sektörünün dış ticaret açığının kapatılmasına olan katkısının hızlı bir şekilde artması beklenmektedir. Son yıllarda kapasitede gözlenen yüksek oranlı artışın büyük bir bölümü, Ülkemizin ithalat yaparak yurtiçi talebe cevap vermeye çalıştığı, yassı ve yapısal çelik ürünlerinin üretimine yönelik olmuştur.

2007 yılında 4.7 milyon ton olan slab üretim kapasitesi, 2010 yılında 13.4 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. 2015 yılına kadar, Türkiye'nin yassı ürünlerde de net ihracatçı durumuna gelmesi beklenmektedir.

2010 yılı itibarıyla, 1.41 milyar tonluk dünya ham çelik üretiminde, 10.sırada yer almış bulunan Ülkemiz, dünyanın en fazla çelik ihraç ve ithal eden ülkeleri arasında, 7. sırada yer almıştır.

2010 yılı itibarıyla, aralarında demir çelik, alüminyum ve boru sektörlerinin de yer aldığı demir ve demir dışı metaller sektörlerinin toplam ihracatı, 18 milyar doları aşmıştır.

60 yıllık geçmişi olan Ülkemiz alüminyum sektöründe, 2010 yılı sonunda 1,9 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

2010 yılında boru sektöründe 3.5 milyon ton civarında boru üretilmiştir.

Sahip olduğu hammadde kaynakları, ürettiği kaliteli sanayi ürünleri ve teknolojik gelişmeye açık dinamik yapısı ile Ülkemizin demir ve demir dışı metaller sektöründe hızlı gelişimini sürdürmesi beklenmektedir. Söz konusu gelişmenin gerçekleştirilebilmesi için, başta enerji olmak üzere, girdi maliyetlerinin ve maliyetleri arttıran diğer yüklerin düşürülmesine, ayrıca iki yıldır beklenmekte olan Demir ve Demirdışı Metaller Strateji Belgesi'nin, daha fazla gecikmeksizin uygulamaya aktarılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Dr. Veysel Yayan

Türkiye Demir ve Demirdışı Metaller Meclis Başkanı

İçindekiler

DEMİR ÇELİK SANAYİİ

1. Giriş.....	1
2. Türk Demir-Çelik Sektörünün Tarihi Gelişimi.....	2
3. Demir Çelik Sektörünün Türkiye Ekonomisindeki Yeri.....	5
3.1. Demir çelik sektöründe faaliyet gösteren FİRMALAR.....	5
3.2. Demir çelik sektöründe İSTİHDAM	7
3.3. Türkiye'nin ergitme KAPASİTESİ.....	7
3.4. Türkiye'nin ham çelik üretim KAPASİTESİ	8
3.4.1. Ürünlere göre ham çelik üretim kapasitesi	9
3.4.2. Yöntemlere göre ham çelik üretim kapasitesi	10
3.5. Türkiye'nin HAM ÇELİK ÜRETİMİ	11
3.5.1. Ürünlere göre ham çelik üretimi	12
3.5.2. Yöntemlere göre ham çelik üretimi	14
3.6. Türkiye'nin NİHAİ MAMUL üretim ve tüketimi	16
3.6.1. Nihai mamul üretimi	16
3.6.2. Nihai mamul tüketimi.....	18
3.7. Türkiye'nin çelik İHRACATI.....	19
3.7.1. Bölgelere göre demir-çelik ürün ihracatı.....	22
3.8. Türkiye'nin çelik İTHALATI.....	25
3.8.1. Bölgelere göre demir-çelik ürün ithalatı	28
3.9. Hurda ithalatı	30
4. DÜNYADA Demir Çelik Sektörü	32
4.1. Dünya ham çelik üretimi	32
4.1.1. Dünya ham çelik üretiminde bölge payları.....	32
4.1.2. Türkiye'nin dünya ham çelik üretimindeki yeri	34
4.1.3. Yöntemlere göre dünya ham çelik üretimi.....	36

4.2. Dünya elik ihracatı	38
4.3. Dünya elik İthalatı	40
5. Demir elik Sektörünün SWOT Analizi	42
5.1. Sektörün güçlü yönleri ve fırsatlar	42
5.2. Sektörün zayıf yönleri ve tehditler	43
6. Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İle Bölgesel Teşvik ve Yardımlar	44
7. Sektörde Yeni Yönelimler	44
8. Sektörün Yapısal Sorunları ve Çözüm Yolları	45
9. Sektörün AB Uyum Sürecinde Geldiği Nokta, Karşılaşılan Uyum Sorunları	46
10. Sektörel Yapılanma	47
11. Sektörün Rekabet Gücünün Artırılması ve Verimlilik	47
12. 2023 Yılı Hedefleri	48

ALÜMİNYUM SANAYİİ

1. Giriş	51
2. Dünyada Alüminyum Sanayii	52
2.1. Dünya alüminyum üretimi	52
2.2. Dünya alüminyum tüketimi	55
2.3. Dünya alüminyum ihracat ve ithalatı	55
3. Türkiye’de Alüminyum Sanayii	57
3.1. Şirket profili ve istihdam	57
3.2. Üretim ve kapasite	58
3.3. Yurtiçi talep ve tüketim	60
3.4. İhracat	62
3.5. İthalat	64
4. Avrupa Birliği Süreci ve Alüminyum Sanayii	67
5. Enerji / Çevre Duyarlılığı ve Alüminyum Sanayii	68
6. Alüminyum Sektörünün SWOT Analizi	69
6.1. Güçlü ve zayıf yönler	69
6.2. Fırsatlar ve tehditler	70
7. İleriye dönük beklentiler	70

BORU SANAYİİ

1. Mevcut Durum	73
2. Hammadde Tedariği	74
3. Fiyatlar	74
4. Ürün Grupları	75
5. Gelecek Öngörülerini	75

Tablolar Listesi

DEMİR-ÇELİK SANAYİİ

Tablo- 1 : Sektördeki Tesislerin Faaliyete Geçiş Tarihleri.....	2
Tablo- 2 : Türkiye'nin çelikhane kapasitesi, üretimi ve kapasite kullanım oranı (KKO)....	6
Tablo- 3 : İstihdamdaki gelişim (kişi)	7
Tablo- 4 : Türkiye'nin ergitme kapasitesi (1.000 ton).....	8
Tablo- 5 : Türkiye'nin ürünlere göre ham çelik üretim kapasitesi	9
Tablo- 6 : Türkiye'nin yöntemlere göre ham çelik üretim kapasitesi (1.000 ton)	10
Tablo- 7 : Türkiye'nin ham çelik üretimi	11
Tablo- 8 : Ürünlere göre ham çelik üretimi (1.000 ton)	12
Tablo- 9 : Yöntemlere göre ham çelik üretimi (1.000 ton).....	15
Tablo- 10: Nihai mamul üretimi (1.000 ton).....	17
Tablo- 11: Nihai mamul tüketimi (1.000 ton)	18
Tablo- 12: Demir çelik ihracatı	20
Tablo- 13: Bölgelere göre demir çelik ürün ihracatı.....	23
Tablo- 14: Demir çelik ithalatı.....	26
Tablo- 15: Bölgelere göre demir çelik ürün ithalatı.....	29
Tablo- 16: Bölgelere göre hurda ithalatı.....	31
Tablo- 17: Dünya ham çelik üretimi (milyon ton)	33
Tablo- 18: Bölgelere göre dünya ham çelik üretimi (1.000 ton)	35
Tablo- 19: Dünya ham çelik üretim sıralamasında Türkiye (1.000 ton).....	36
Tablo- 20: Yöntemlere göre dünya ham çelik üretimi (1.000 ton).....	37
Tablo- 21: Dünyada ham çelik üretim yöntemlerinin payları.....	37
Tablo- 22: Çin hariç, dünya ham çelik üretim yöntemlerinin payları	38
Tablo- 23: Dünya yarı ve nihai çelik ürünleri ihracatı (milyon ton)	39
Tablo- 24: Dünyanın en büyük çelik ihracatçı ülkeleri (1.000 ton).....	40
Tablo- 25: Dünya yarı ve nihai çelik ürünleri ithalatı (milyon ton).....	41

ALÜMİNYUM SANAYİİ

Tablo- 1 : Dünya birincil alüminyum üretiminin bölgesel dağılımı (1.000 ton).....	53
Tablo- 2 : Dünya alüminyum ihracatı (1.000 ton)	55
Tablo- 3 : Dünya alüminyum ithalatı (1.000 ton)	56
Tablo- 4 : Türkiye’de alüminyum üretimi (ton)	59
Tablo- 5 : Türkiye’de alüminyum tüketimi (ton)	61
Tablo- 6 : Türkiye’nin alüminyum ihracatı (1.000 dolar)	63
Tablo- 7 : Türkiye’nin alüminyum ihracatında önde gelen ülkeler (1.000 dolar).....	64
Tablo- 8 : Türkiye alüminyum ithalatı (1.000 dolar)	65
Tablo- 9 : Türkiye’nin alüminyum ithalatında önde gelen ülkeler (1.000 ton)	66

Grafik Listesi

DEMİR ÇELİK SANAYİİ

Grafik- 1 : Türkiye'nin ergitme (çelikhane) kapasitesi (1.000 ton)	8
Grafik- 2 : Türkiye'nin ürünlere göre ham çelik üretim kapasitesi	10
Grafik- 3 : Türkiye'nin yöntemlere göre ham çelik üretim kapasitesi	11
Grafik- 4 : Uzun ürüne yönelik ham çelik (kütük) üretimi.....	13
Grafik- 5 : Yassı ürünlere yönelik ham çelik (slab) üretimi	14
Grafik- 6 : Elektrik Ocaklarında (EO) ham çelik üretimi (1.000 ton)	15
Grafik- 7 : Entegre tesislerde (BOF) ham çelik üretimi (1.000 ton).....	16
Grafik- 8 : Nihai mamul üretimi	17
Grafik- 9 : Nihai mamul tüketimi	19
Grafik- 10 : Ürünlere göre demir-çelik ihracatı (1.000 ton)	21
Grafik- 11 : Ürünlere göre demir-çelik ihracatı (milyon \$)	22
Grafik- 12 : Bölgelere göre demir-çelik ürün ihracatı (1.000 ton)	24
Grafik- 13 : Ürünlere göre miktar bazında demir-çelik ithalatı (1.000 ton)	27
Grafik- 14 : Ürünlere göre değer bazında demir-çelik ithalatı (milyon \$).....	28
Grafik- 15 : Bölgelere göre demir-çelik ürün ithalatı (1.000 ton)	30
Grafik- 16 : Dünya ham çelik üretiminde bölge payları (1.000 ton)	34
Grafik- 17 : Yöntemlere göre dünya ham çelik üretimi (1.000 ton)	36
Grafik- 18 : Dünyanın en büyük çelik ihracatçı ülkeleri (1.000 ton).....	40
Grafik- 19 : Dünyanın en büyük çelik ithalatçı ülkeleri (1.000 ton)	42

ALÜMİNYUM SANAYİİ

Grafik- 1 : Yıllara göre bölgesel alümina üretimi	53
Grafik- 2 : Çin'in alüminyum üretimi (1.000 ton)	54
Grafik- 3 : Dünya birincil alüminyum üretiminin bölgelere göre dağılımı (2010).....	54
Grafik- 4 : Dünya alüminyum ihracatının ürün türlerine göre dağılımı (2009)	56
Grafik- 5 : Alüminyum üretiminin ürün çeşitlerine göre dağılımı (2009)	59
Grafik- 6 : Türkiye'nin kişi başı alüminyum tüketimi (kg/kişi)	61
Grafik- 7 : Türkiye'nin toplam alüminyum ithalat ve ihracatı (1.000 \$).....	67

Demir Çelik Sanayii

1. Giriş

2010 yılı, dünya çelik sektöründe, global krizin olumsuz tesirlerinin kademeli bir şekilde ortadan kalktığı, ihraç pazarlarındaki zayıf talep koşullarının devam etmesine rağmen, Türk çelik sektörü açısından toplam üretimde yaşanan kayıpların kısmen telafi edildiği olumlu bir yıl oldu. 2009 yılındaki % 5.6 oranındaki üretim düşüşünün ardından, 2010 yılında Türkiye'nin ham çelik üretimi % 15.2 oranında artışla, 29.1 milyon tona yükseldi. Söz konusu üretimi ile Türkiye, dünyanın en büyük 10'uncu, Avrupa'nın ise, 2'inci üreticisi konumunu korudu. Yassı ürünler başta olmak üzere, özellikle 2010 yılının ikinci yarısında devreye giren yeni kapasiteler, Türkiye'nin toplam ham çelik üretimindeki artışa önemli bir katkı sağladı.

Çelik sektörü gibi Türkiye ekonomisi de, 2010 yılında pek çok ülkeden daha yüksek oranlı bir büyüme performansı elde etti. 2009 yılında % 4.7 oranındaki daralmanın ardından, ekonomi % 8.9 oranında büyüdü. Ekonomideki toparlanma hızı, iç piyasadaki ekonomik faaliyetleri, çelik tüketimini ve tüketici sektörleri de olumlu yönde etkiledi.

2011 yılında ise, Türk çelik sektörünün 34 milyon ton ham çelik üretimi gerçekleştireceği, slab üretiminin % 43, kütük üretiminin ise % 10 civarında artacağı tahmin ediliyor.

Kapasitedeki artış eğilimi, ihraç pazarlarında devam etmekte olan toparlanma ve artan hammadde maliyetleri nedeniyle, fiyatların genel seviyesindeki iyileşme sayesinde, 2011 yılında, Türkiye'nin toplam çelik ihracatının, 16 milyar dolar seviyelerine ulaşması, devreye giren ve girecek olan yassı ürün kapasitelerinin, ithal ürünlere ikame sağlayacak olması nedeniyle, ithalatın azalması bekleniyor.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerinde görülen sosyal problemlerin, 2011 yılının ilk yarısında, çelik ihracatımızı olumsuz yönde etkileyeceği, ancak söz konusu huzursuzluğun sona ermesini müteakip, bölge ekonomilerinin yeniden yüksek büyüme hızlarını yakalayacakları ümit ediliyor. Artan petrol fiyatlarının da, bölgede ilave çelik talebi

yaratılmasına ve finansal nedenlerle ertelenmiş bulunan yatırımların hayata geçirilmesine destek sağlanması bekleniyor.

Türkiye ve dünya ekonomilerindeki toparlanma eğilimi dikkate alındığında, 2011 yılının Türk çelik sektörünün performansı açısından daha olumlu bir yıl olacağı değerlendiriliyor.

2. Türk Demir-Çelik Sektörünün Tarihi Gelişimi

Altyapısı 1930'lu yıllarda atılan Türk demir çelik sektörü, ekonominin gelişmesinde ve endüstrileşmede önemli bir rol üstlenmiştir. Demir çelik üretimi ilk defa 1928 yılında, savunma sanayinin çelik ihtiyacını karşılamak amacıyla, şu anda MKEK olarak bilinen tesis-te, Kırıkkale'de başlamıştır. Çelik sektörüne ilişkin ilk yatırımlar, 1. ve 2. sanayi plânları kapsamında, 1930'lu yıllarda gerçekleştirilmiş ve sektör uzun yıllar kamu kesiminin tekelinde, entegre tesis ağırlıklı olarak gelişmiştir.

Türkiye'nin uzun ürün üreten ilk entegre demir çelik tesisi olan Karabük Demir Çelik Fabrikaları (KARDEMİR) 1939 yılında, yassı ürün talebini karşılamak için kurulan, ikinci entegre tesisi olan Ereğli Demir Çelik Fabrikaları (ERDEMİR) 1965 yılında üretime başlamıştır. 1975 yılında ise, yine uzun ürün ve yarı ürün talebini karşılayabilmek amacıyla, Türkiye'nin üçüncü entegre tesisi, İskenderun Demir Çelik Fabrikaları (İSDEMİR) işletmeye açılmıştır.

1960'lı yıllardan itibaren özel sektöre ait elektrik ark ocaklı (EAO) tesisler de faaliyete geçmeye başlamıştır. 1970'li yıllarda İSDEMİR'in ve özel sektöre ait 5 EAO'lu kuruluşun işletmeye açılması ile, 1980 yılında demir çelik sektörü, yıllık 4.2 milyon ton sıvı çelik üretim kapasitesine ulaşmıştır.

TABLO-1: SEKTÖRDEKİ TESİSLERİN FAALİYETE GEÇİŞ TARIHLERİ

MKEK	1928		Diler	1984		Sider	2006
Kardemir	1939		Habaş	1987		Platinum*	2008
Erdemir	1965		İDÇ	1987		Bilecik D.Ç.	2008
Çolakoğlu	1969		Çebitaş	1989		Tosçelik	2009
Kroman	1969		Ekinciler	1989		Mega	2009
İçdaş	1970		Sidemir	1992		Ede	2010
Çemtaş	1972		Yazıcı	1994		Özkan	2010
İsdemir	1975		Yeşilyurt	1997		Yolbulan-Baştuğ	2010
Asil Çelik	1979		Kaptan	2002		MMK-Atakaş	2011
Ege Çelik	1982		Nursan	2005			

*2011 yılından itibaren İlhan Metalurji, Platinum olarak faaliyet göstermektedir.
Kaynak: DÇÜD

1980'li yıllarda yaşanan ekonomideki liberalleşme hareketleri, sadece Türk ekonomisi açısından değil, demir çelik endüstrisinin gelişimi açısından da bir dönüm noktası olmuş, demir çelik sektörü 1980'li yıllarda, yeni EAO'lu tesislerin kurulmasına ve ekonomik yapıdaki gelişmelere paralel olarak, büyük bir gelişme göstermiştir. 1980 yılından sonra, sektörün ağırlıklı bir şekilde EAO'lu tesislere yönelmesi, bu yatırımların, entegre tesislere kıyasla çok daha küçük ölçekte finansman gerektirmesinden ve Türkiye'de entegre tesislerin temel hammaddesi olan zengin demir cevheri yataklarının bulunmamasından kaynaklanmıştır. Entegre tesislerin temel hammaddesi demir cevheri, EAO'lu tesislerin temel hammaddesi demir hurdasıdır.

Entegre tesisler ile EAO'lu tesislerin maliyet yapıları birbirlerinden büyük farklılıklar göstermekte, hatta EAO'lu tesisler arasında dahi, tesisin bulunduğu bölgeden, girdi kaynaklarına yakınlığına, finansal durumuna ve ulaşım imkânlarına kadar pek çok faktör, maliyet yapısını ve kârlılığı etkilemektedir.

Özel sektörün demir çelik üretimine yönelmesi, 1980'li yıllarda, ekonomik istikrar tedbirleri kapsamında sağlanan teşvikler sonrasında artmaya başlamıştır. Böylece 2000 yılında, Türkiye'nin ergitme kapasitesi, 20 yıl öncesine göre yaklaşık 5 misli artışla, 20 milyon ton seviyesine ulaşmıştır.

Ancak, 1980 sonrasında, ekonomide yılda ortalama % 6-7 büyüme öngörüsüyle verilen teşvikler, söz konusu öngörünün gerçekleşmemesi ve bilhassa ekonomik krizler nedeniyle, inşaat sektöründeki büyümenin beklentilerin gerisinde kalması, uzun ürünlerde kapasite fazlasına yol açmıştır.

Uzun ürünlerde oluşan ihtiyaç fazlası kapasite, bir taraftan kapasite kullanım oranlarını olumsuz yönde etkilerken, diğer taraftan da, sektörün daha fazla ihracata yönelmesi sonucunu doğurmuştur. Deniz kenarında kurulu olmayan tesislerin nakliye maliyetleri yüksek olduğundan, ihracat imkânları sınırlı olmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'de ham çelik üretimi yapan 29 kuruluş arasında, Kardemir, Sivas Demir Çelik (Sidemir), MKEK ve son yıllarda kurulan Bilecik Demir Çelik haricinde kalan 25 kuruluşun tamamı deniz kenarında veya denize çok yakın mesafelerde yerleşiktir.

Sektörde oluşan uzun ürün kapasite fazlasının ihracat yolu ile eritilebilmesi için, 1990'lı yılların ilk yarısında, uzun yol navlun primi gibi uygulamalar ile Devlet tarafından sektöre aktif destek sağlanmıştır. Bu süreçte Uzak Doğu'ya yönelik demir çelik ihracatımız, başta uzun ürünler olmak üzere, toplam ihracatımız içerisinde %72 oranında pay ile 4,4 milyon ton seviyelerine ulaşmıştır. Ancak 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren, gerek devlet desteğinin asgariye inmesi, gerekse 1997 yılından sonra ortaya çıkan Asya ve Rusya krizleri sonrasında, sektör, Uzak Doğu ve diğer uluslararası piyasalara yönelik ihracatta ciddi güçlükler ile karşılaşmıştır. Bunun sonucunda da Asya bölgesine olan ihracatımız

düşmeye başlamış ve nihayet 2010 yılı itibariyle, toplam ihracatımız içerisinde %6,8 pay ile 980 bin ton seviyesine gerilemiştir.

1990'lı yılların ikinci yarısında, Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (AKÇT) ile yürütölmekte olan Serbest Ticaret Anlaşması görüőmeleri ve uluslararası piyasalarda yaşanan krizler, sektör kuruluşları arasında koordinasyonu gerekli kılmıőtir. Bunun yanı sıra yurtiçinde ve yurtdışında yaşanan ekonomik krizlerin de etkisi ile 1980-2005 döneminde, sektöre yoğu bir şekilde giriş çıkıőlar gözlenmiştir.

Sektöre giriş ve çıkıőlar hiçbir şekilde sınırlanmadığu gibi, bazı kuruluşlar, piyasa koşulları doğuultusunda, geçici veya uzun süreli olarak üretimlerini durdurmak zorunda kalmış, bazıları kapanmıő, bazıları farklı isimlerle yeniden faaliyete geçmiştir, bazıları ise kapasitelerini birkaç misli arttırmıőlardır. Bütün bu hareketlilik, serbest piyasa ekonomisinin sektörde tüm yönleri ile iőlediđinin bir göstergesi olmuştur.

Bu arada, uzun ürünlerde kapasite fazlası yaşanırken, yassı ürün üretiminin artırılmasını mümkün kılacak yatırımların yapılamaması, yassı ürün üretiminin yetersiz kalmasına yol açmıő ve bu durum, Türk demir çelik sektöründe dengesiz bir yapının ortaya çıkması sonucunu doğurmuştur. Yassı ürünlerdeki talep, ithalat yoluyla karőılanmıőtir, 1990'lı yıllar, sektördeki yassı-uzun üretimindeki dengesizliğin yoğu bir şekilde tartıőıldıđu yıllar olmuştur. Bu durum, 1996 yılında gerçekteőtirilen AKÇT Anlaşması'na da yansımıőtir ve anlaőma çerçevesinde devlet yardımları yasaklanırken, anlaőmanın 8. maddesi kapsamında, sektörün, toplam sıcak hadde kapasitesini arttırmadan, sadece yeniden yapılandırma ve dönüşüm projelerinde, 5 yıl süreyle devlet yardımlarından yararlanabilmesine imkân sađlanmıőtir.

Ancak, 1996-2001 yılları arasında, yatırımlardaki artışa rağmen, sektördeki modernizasyon ve dönüşürme projeleri tamamlanamamıőtir. Öyle ki, yassı-uzun ürün dengesizliğinin giderilmesindeki ana proje olarak görölen İsdemir'in yassı ürün üretimine dönüşürölme amacıyla Erdemir'e satılması, AKÇT Anlaşması'nın sona erdiğu 2001 yılının Ağustos ayından 5 ay sonra, 1 Şubat 2002 tarihinde gerçekteőtirilmiőtir.

5 yıllık süre içerisinde, sektör yeniden yapılandırma ve dönüşüm yatırımlarını tamamlayamadığu için, Dış Ticaret Müsteőarlıđu (DTM), AB Komisyonu'ndan ek süre talep etmiştir. Başlangıçta Türkiye'nin süre uzatma talebine olumlu bakan ve söz konusu talebi süratle onaylayacağu intibainı veren AB Komisyonu, daha sonra bunun, tüm sektörü kapsayan bir "yeniden yapılanma" çalıőması çerçevesinde mümkün olabileceğini belirtmiőtir. Bunun üzerine, AB'nin mali desteği ve danıőman firmalar İDOM-PROKON konsorsiyumu yanında, DTM koordinatörlüğunde, Hazine Müsteőarlıđu, DPT Müsteőarlıđu, sektör kuruluşları ve derneklerin de aktif katılımları ile 2003 yılında "**Ulusal Yeniden Yapılandırma Plani**" çalışmalarına baőlanmıőtir.

Ayrıca, AB Komisyonu, ilave sürenin onaylanabilmesi için, yeniden yapılandırma plânında kapasite azaltımının öngörülmesini talep etmiştir. Bu dönemde Komisyon'un kapasite azaltma taleplerine ısrarla karşı çıkmış ve görüşmeler, kapasite indirimi konusundaki anlaşmazlık nedeniyle kilitlemiştir.

Benzer şekilde, dünya çelik sektöründeki atıl kapasitelerin giderilmesini teminen, 2002 yılının başlarında, OECD nezdinde başlatılan çalışmalarda da, diğer ülkelerde kapasite indirimi öngörülmesine rağmen, dernekçe (DÇÜD) yapılan hazırlıklar esas alınarak, Türkiye için kapasite indirimi öngörülmemiş, tersine, kapasitede ciddi artışlar olacağı yönünde tespitlerde bulunulmuştur.

Dünya çelik sektöründe 104.61 milyon ton düzeyinde kapasite indiriminin öngörüldüğü 1998-2002 döneminde, Türkiye için öngörülen 750 bin tonluk indirim, Sivas Demir Çelik'in 2005 yılında yeniden faaliyete geçmesi ile dengelenmiştir. Dolayısıyla, 1998-2005 dönemindeki, 138 milyon ton civarında kapasite indirimi öngören resmi belgelerde, Türkiye'nin herhangi bir indirim taahhüdü yer almamıştır. Tersine, Türk demir çelik sektöründe kapasite artışı öngörülmüş ve kapasite gerçekleştirmeleri, bu öngörüğü teyit edici yönde gelişmiştir.

2010 yılında Türkiye'nin ergitme (çelikhane) kapasitesi, 42,7 milyon tona, ham çelik üretim kapasitesi ise 48,7 milyon tona ulaşmıştır. 2008 yılından itibaren görülmeye başlanan, ergitme kapasitesi ile ham çelik üretim kapasitesi arasındaki farklılık, bazı üretici kuruluşlardaki kütük ve slab üretim kapasiteleri toplamının, çelikhane kapasitelerinin üzerinde olmasından kaynaklanmaktadır.

2011 yılı itibarıyla, Türkiye genelinde 3 tanesi entegre tesis (BOF), 23 tanesi EAO'lu ve 3 tanesi İndüksiyon Ocaklı (İO) olmak üzere, kurulu 29 tesis bulunmaktadır. Bir süredir üretime ara vermiş bulunan İO'lu Bilecik Demir Çelik tesisleri ile EAO'lu bir tesis olan MMK-Ataşehir'de, 2011 yılının ikinci yarısında, üretim faaliyetlerinin başlatılması plânlanmaktadır. Bunların dışında kalan 27 tesis, hâlen üretim faaliyetlerine devam etmektedir.

3. Demir Çelik Sektörünün Türkiye Ekonomisindeki Yeri

3.1. Demir çelik sektöründe faaliyet gösteren FİRMALAR

Sektörde kurulu olan 29 tesisin, 9 tanesi Akdeniz bölgesinde, 8 tanesi Marmara bölgesinde, 7 tanesi Ege bölgesinde, 3 tanesi Karadeniz bölgesinde, 2 tanesi de İç Anadolu bölgesinde yerleşiktir.

2010 yılına göre, söz konusu tesislerden 8 tanesinin yıllık ergitme kapasitesi 2 milyon ton ve üzerinde, 10 tanesinin 1 - 2 milyon ton arasında, 5 tanesinin 500 bin - 1 milyon ton arasında ve 6 tanesinin 50 bin - 500 bin ton arasındadır.

TABLO-2: TÜRKİYE'NİN ÇELİKHANE KAPASİTESİ, ÜRETİMİ VE KAPASİTE KULLANIM ORANI (KKO)

	2000			2010		
	Kapasite- ton	Üretim- ton	KKO-%	Kapasite- ton	Üretim- ton	KKO-%
Asil Çelik	260.000	200.148	77	485.000	287.463	59
Çebitaş	700.000	417.160	60	750.000	168.800	23
Çemtaş	172.000	133.587	78	172.000	141.220	82
Çolakoğlu	1.522.000	1.570.053	103	3.000.000	2.303.745	77
Çukurova	1.775.000	439.167	25	-	-	-
Diler	906.000	262.794	29	1.500.000	1.301.266	87
Ede	-	-	-	780.000	85.084	11
Ege Çelik	-	-	-	2.000.000	613.686	31
Ege Metal	840.000	559.387	67	-	-	-
Ekinciler	1.000.000	404.227	40	1.000.000	684.431	68
Habaş	1.530.000	1.324.024	87	4.800.000	2.726.629	57
İçdaş	1.800.000	1.384.678	77	5.267.600	3.612.700	69
İlhan	-	-	-	200.000	56.696	28
İzmir D.Ç.	850.000	742.548	87	1.500.000	1.095.584	73
Kaptan	-	-	-	1.350.000	1.073.799	80
Kroman	1.100.000	626.023	57	1.350.000	1.084.000	80
MKEK	60.000	5.763	10	60.000	3.531	6
Nursan	-	-	-	1.200.000	931.559	78
Özkan *	-	-	-	700.000	140.770	20
Sider	-	-	-	720.000	686.939	95
Sivas D.Ç.	-	-	-	550.000	432.431	79
Tosçelik	-	-	-	2.000.000	1.320.000	66
Yazıcı	817.000	824.271	101	1.000.000	984.712	98
Yeşilyurt	300.000	202.367	67	1.000.000	426.242	43
Yolbulan-Baştuğ *	-	-	-	1.500.000	638.620	43
Diğer EO*	-	-	-	500.000	105.000	21
EO **	13.632.000	9.096.197	67	33.384.600	20.904.907	66
Erdemir	3.000.000	2.388.009	80	3.850.000	3.538.898	92
İsdemir	2.200.000	1.965.100	89	4.000.000	3.564.495	89
Kardemir	1.000.000	875.429	88	1.500.000	1.134.566	76
BOF	6.200.000	5.228.538	84	9.350.000	8.237.959	88
Toplam	19.832.000	14.324.735	72	42.734.600	29.142.866	71

* Özkan, Yolbulan Baştuğ ve Diğer EO grubu, kapasite ve üretim toplamaları içerisinde yer almasına rağmen, 2010 yılında deneme üretimi yaptıklarından, KKO hesaplamasına dahil edilmemiştir.

** EO: EAO ve İO'ları kapsamaktadır.

3.2. Demir elik sektöride İSTİHDAM

Ham elikten mamul üreten kuruluşlarda, 2010 yılı itibariyle 33,4 bin kişiye doğrudan istihdam sağlanmıştır. Diğer elik kuruluşları ve dolaylı istihdam ile birlikte, sektörün toplam istihdamının 200 bin kişi civarında olduğu tahmin edilmektedir.

TABLO-3: İSTİHDAMDAKI GELİŞİM (KİŞİ)

	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% pay (2010)
EO	10.525	9.239	13.153	14.505	16.187	16.205	14.834	17.216	51,6
BOF	33.145	17.459	17.293	16.264	17.328	16.831	14.948	16.170	48,4
Toplam	43.670	26.698	30.446	30.769	33.515	33.036	29.782	33.386	100,0

Kaynak:DÇÜD

Tablonun incelenmesinden de anlaşılabilieceği üzere, EO'lu tesislerdeki istihdam yıllar itibariyle artarken, BOF'lardaki istihdam azalmıştır. EO'lardaki istihdam, kapasitedeki artışa bağlı olarak artarken, BOF'lardaki istihdam azalışı, özelleştirme sonrasında atıl işgücünün tasfiyesi ve gerçekleştirilen modernizasyon yatırımları sonrasında, işgücü verimliliğinin artırılması sayesinde ortaya çıkmıştır.

2010 yılı itibariyle 33.4 bin kişilik istihdamın %51.6'sına karşılık gelen 17.2 bin kişisi EO'lu tesislerde, %48.4'üne karşılık gelen 16.2 bin kişisi BOF'lu tesislerde bulunmaktadır.

3.3. Türkiye'nin ergitme KAPASİTESİ

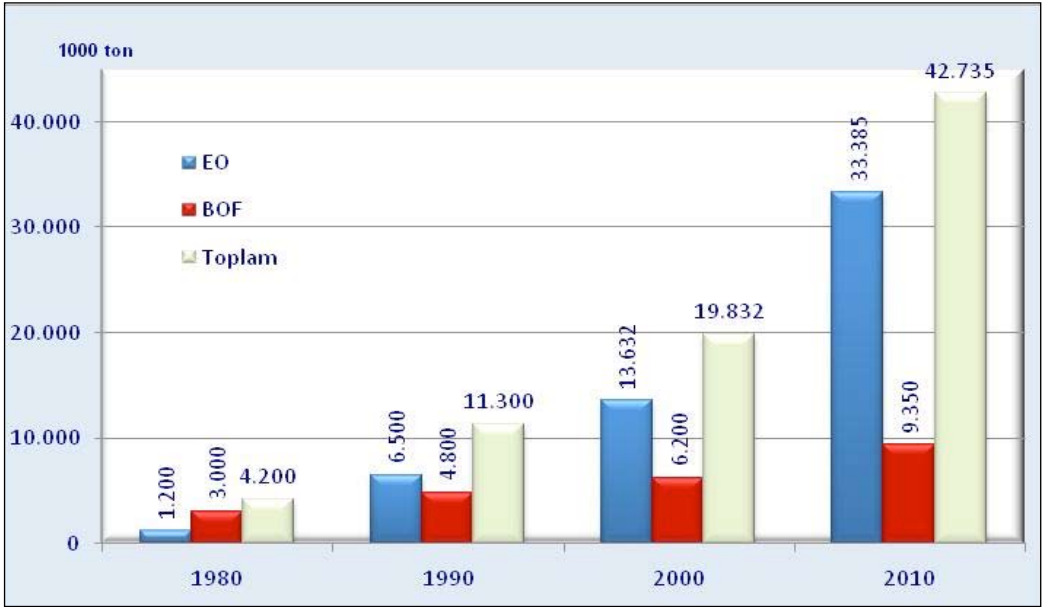
2010 yılı itibariyle Türkiye'nin ergitme kapasitesi, 2009 yılına göre %11.6 oranında artışla 42.7 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. Ancak kriz öncesi seviyelere kıyasla, kapasite kullanım oranı (KKO) % 71 gibi düşük bir seviyede kalmıştır. Kapasitenin %78.1 oranındaki 33.4 milyon tonu elektrik ocaklı (EO) tesislere, %22 oranındaki 9.3 milyon tonu ise entegre tesislere (BOF) yöneliktir. Ergitme kapasitesinin, 2013 yılı itibariyle 51 milyon ton, 2015 yılı itibariyle ise 55 milyon ton seviyelerine ulaşacağı tahmin edilmektedir.

TABLO-4 : TÜRKİYE'NİN ERGİTME KAPASİTESİ (1.000 TON)

	1980	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim (10/09)	%pay (2010)
EO	1.200	6.500	13.632	18.844	21.216	25.409	26.056	29.795	33.385	12,0	78,1
BOF	3.000	4.800	6.200	6.300	6.500	6.600	8.035	8.500	9.350	10,0	21,9
Toplam	4.200	11.300	19.832	25.144	27.716	32.009	34.091	38.295	42.735	11,6	100,0

Kaynak: DÇÜD

GRAFİK-1: TÜRKİYE'NİN ERGİTME (ÇELİKHANE) KAPASİTESİ (1.000 TON)

3.4. Türkiye'nin ham çelik üretim KAPASİTESİ

1980 yılında 4.2 milyon ton olan Türkiye'nin ham çelik üretim kapasitesi, 1990 yılında 11.3 milyon ton, 2000 yılında 19.8 milyon ton seviyelerine ulaşmıştır. Son yıllarda artan yassı ve yapısal çelik üretimine yönelik yatırımlar sayesinde, 2010 yılı itibariyle kapasite 48.7 milyon ton seviyesine yükselmiştir. Ham çelik kapasitesinin, 2013 yılına kadar 57 milyon ton, 2015 yılına kadar ise 59 milyon ton seviyesine ulaşması beklenmektedir.

3.4.1. Ürönlere göre ham çelik üretim kapasitesi

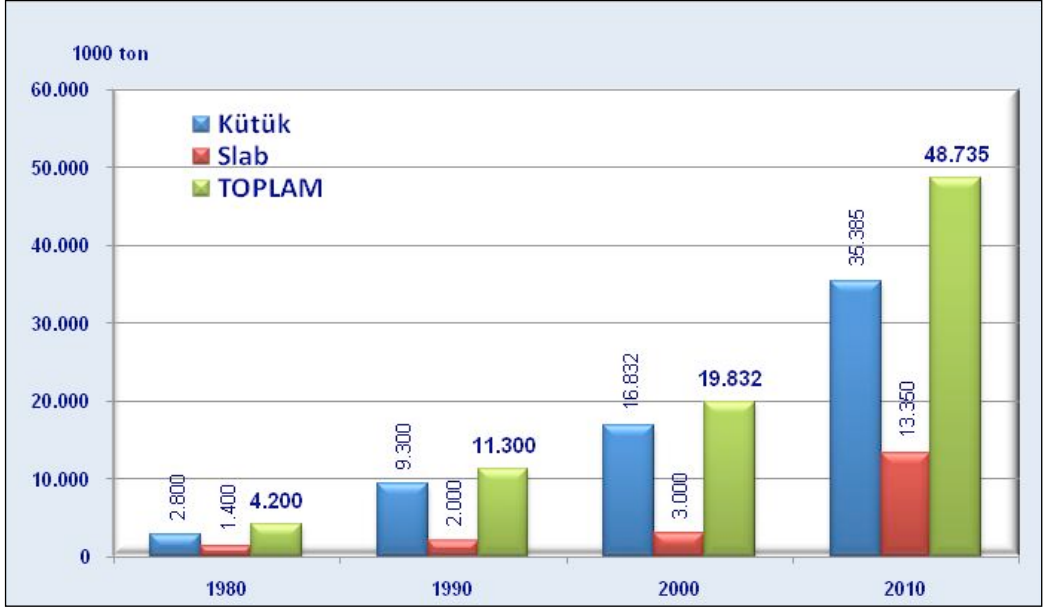
Demir çelik sektörü, başta yassı ve yapısal çelik yatırımları olmak üzere, özellikle 2001 yılından sonra, hızlı bir büyüme ivmesi kazanmıştır. 2010 yılı itibarıyla, 48.7 milyon ton seviyesine ulaşan ham çelik üretim kapasitesinin, 35.4 milyon tonu, %72.6 oranıyla, uzun ürönlere yönelik ham çelik olan kütüğe, 13.3 milyon tonu, % 27.4 oranıyla, yassı ürönlere yönelik ham çelik olan slaba aittir.

TABLO-5: TÜRKİYE’NİN ÜRÖNLERE GÖRE HAM ÇELİK ÜRETİM KAPASİTESİ

	1980	1990	2000	2005	2006	2007	2008 *	2009 *	2010 *	% değişim (10/09)	% pay (2010)
Kütük	2.800	9.300	16.832	22.144	24.516	27.309	29.120	32.595	35.385	8,6	72,6
Slab	1.400	2.000	3.000	3.000	3.200	4.700	11.300	12.200	13.350	9,4	27,4
Toplam	4.200	11.300	19.832	25.144	27.716	32.009	40.420	44.795	48.735	8,8	100,0

*Çelikhane kapasitesi ile ham çelik üretim kapasitesi arasındaki farklılık, bazı kuruluşların kütük ve slab üretim kapasiteleri toplamının, çelikhane kapasitelerinin üzerinde olmasından kaynaklanmaktadır.

Ham çelik ve ergitme kapasitesindeki farklılık, bazı üretici kuruluşların, piyasa şartlarına göre üretimlerini yönlendirebilmeleri için, ergitme kapasitesinden daha fazla ham çelik kapasitesine sahip olmalarından kaynaklanmaktadır.

GRAFİK-2: TÜRKİYE'NİN ÜRÜNLERE GÖRE HAM ÇELİK ÜRETİM KAPASİTESİ

2013 yılından itibaren Türkiye'nin ham çelik üretim kapasitesinin, 38 milyon tonu uzun ham çelik (kütük), 19 milyon tonu yassı ham çelik (slab) olmak üzere, toplam 57 milyon ton seviyelerine yükseleceği tahmin edilmektedir.

3.4.2. Yöntemlere göre ham çelik üretim kapasitesi

2010 yılı itibarıyla, 48.7 milyon tonluk ham çelik üretim kapasitesinin, 35.9 milyon tonu, %73.6 oranıyla, Elektrik Ocaklı (EO) tesislere, 12.8 milyon tonu, %26.4 oranıyla, entegre tesislere (BOF) aittir.

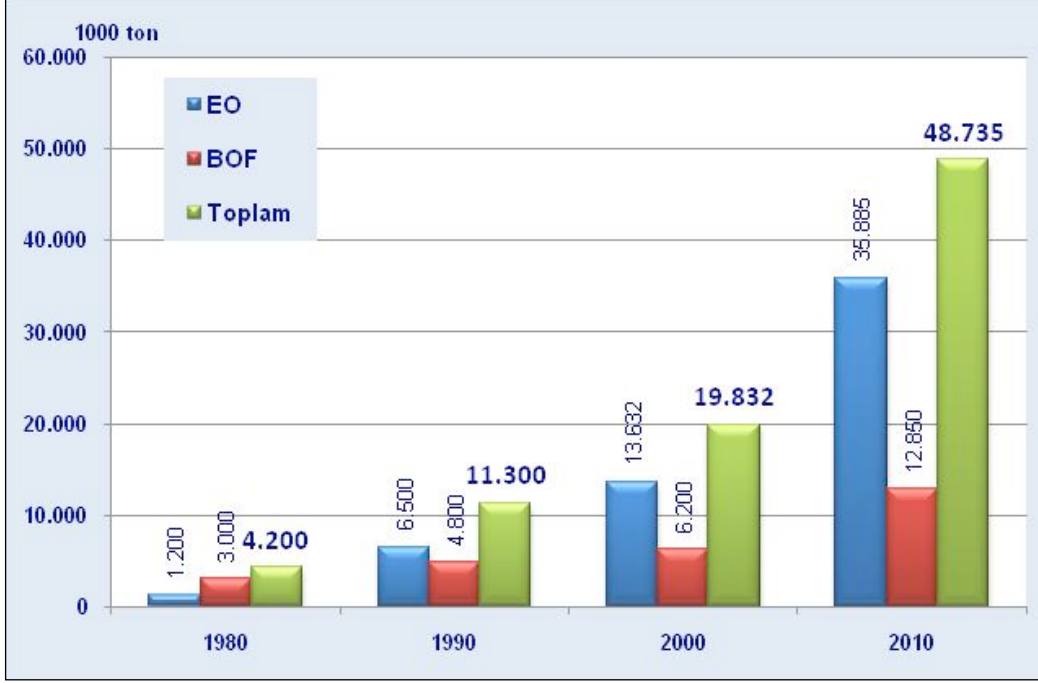
TABLO-6: TÜRKİYE'NİN YÖNTEMLERE GÖRE HAM ÇELİK ÜRETİM KAPASİTESİ (1.000 TON)

	1980	1990	2000	2005	2006	2007	2008 *	2009 *	2010 *	% değişim (10/09)	% pay (2010)
EO	1.200	6.500	13.632	18.844	21.216	25.409	28.385	32.295	35.885	11,1	73,6
BOF	3.000	4.800	6.200	6.300	6.500	6.600	12.035	12.500	12.850	2,8	26,4
Toplam	4.200	11.300	19.832	25.144	27.716	32.009	40.420	44.795	48.735	8,8	100,0

Kaynak: DÇÜD

2013 yılından itibaren 57 milyon ton seviyelerine ulaşması beklenen ham çelik üretim kapasitesinin, 43.5 milyon tonluk bölümünün EO'larda, 13.5 milyon tonluk bölümünün ise BOF'larda gerçekleştirilmesi bekleniyor.

GRAFİK- 3: TÜRKİYE'NİN YÖNTEMLERE GÖRE HAM ÇELİK ÜRETİM KAPASİTESİ

3.5. Türkiye'nin HAM ÇELİK ÜRETİMİ

1980 yılında, 2,4 milyon ton olan Türkiye'nin ham çelik üretimi, 1990 yılında 9,3 milyon ve 2000 yılında 14,3 milyon ton seviyelerinde gerçekleşmiştir. 2008 yılında, 2000 yılına göre, 8 yıllık dönemde, % 87 oranında artışla, 26,8 milyon tona ulaşmıştır.

TABLO-7: TÜRKİYE'NİN HAM ÇELİK ÜRETİMİ

	1980	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim (10/09)	%pay (2010)
Toplam	2.400	9.322	14.325	20.964	23.437	25.754	26.806	25.303	29.143	15,2	100,0

Kaynak: DÇÜD

2009 yılında ise global finans krizi nedeniyle, dünya elik sektöründeki daralmaya paralel olarak üretim, 2008 yılına göre, %5.6 oranında azalışla, 25.3 milyon ton seviyelerine gerilemiştir. 25.3 milyon tonluk üretimi ve %2,1 oranındaki üretim payı ile ülkemiz, 2009 yılındaki 1,2 milyar tonluk dünya ham elik üretimi sıralamasında 10. AB ülkeleri arasında ise 2. sırada yer almıştır. Krizin etkilerinin yoğun olarak hissedildiği 2009 yılında, ham elik üretimi %5,6 oranında gerilemiş olmasına rağmen, Türkiye, dünyanın en büyük 15 elik üreticisi ülke arasında, Çin ve Hindistan'ın arkasından en iyi performansı gösteren 3. ülke olmayı başarmıştır.

2010 yılında ise Türkiye'nin ham elik üretimi, bazı gelişmiş ülkelerin altında kalmış olmasına rağmen, dünya ortalamasının üzerinde bir artış göstermiştir. Ham elik üretimi 2010 yılında, 2009 yılına göre, %15,2 oranında artışla, 29,1 milyon ton olmuştur. Böylece Türkiye, 1.41 milyar tonluk dünya ham elik üretimi içerisinde, %2.1 oranındaki üretim payı ile, dünyada 10. AB'de ise 2. sıradaki yerini korumuştur.

2010 yılında, Türkiye'nin ham elik üretimi, krizin etkilerinin görölmeye başladığı 2008 yılındaki seviyesinin 2.34 milyon ton üzerine çıkmıştır. Global kriz şartlarında Türkiye, en büyük 10 üretici ülke arasında, 2008 yılına göre % 8.7 oranındaki üretim artışı ile Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Güney Kore'den sonra, üretimini en fazla arttıran dördüncü ülke olmuştur.

3.5.1. Ürönlere göre ham elik üretimi

2010 yılındaki 29,1 milyon tonluk ham çeliğin, %75 pay ile 21,8 milyon tonu kütük, %25 pay ile 7,3 milyon tonu ise slab olarak üretilmiştir. Kütük üretimi 2009 yılındaki 20.52 milyon tona göre, %6,3 oranında artarken, slab üretimi 2009 yılındaki 4.78 milyon tona göre %53,1 oranında artış göstermiştir.

TABLO-8: ÜRÖNLERE GÖRE HAM ÇELİK ÜRETİMİ (1.000 TON)

	1980	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim (10/09)	%pay (2010)
Kütük	1.600	7.381	11.937	17.869	20.302	22.028	22.650	20.524	21.827	6,3	74,9
Slab	800	1.941	2.388	3.095	3.135	3.726	4.156	4.779	7.316	53,1	25,1
Toplam	2.400	9.322	14.325	20.964	23.437	25.754	26.806	25.303	29.143	15,2	100,0

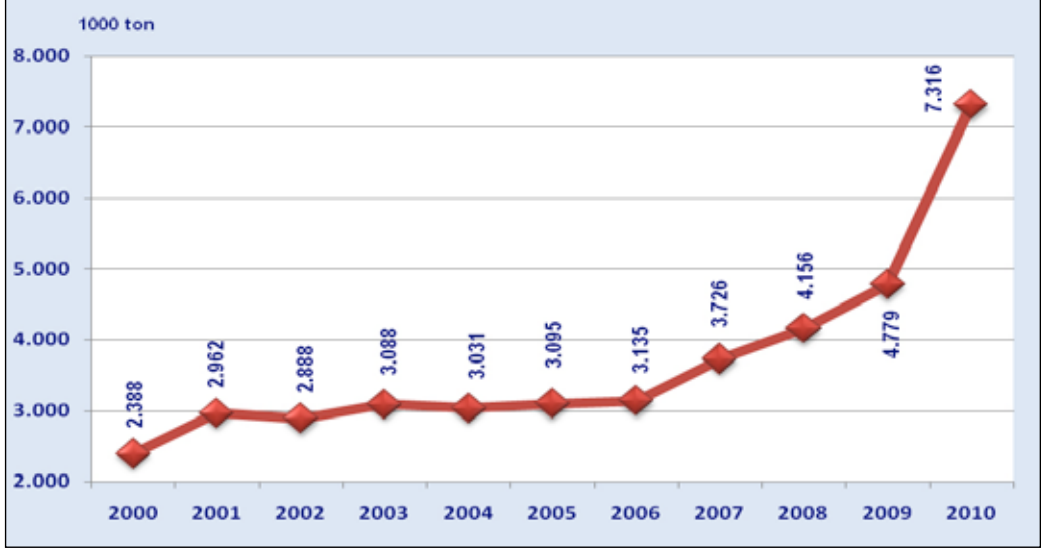
Kaynak: DÇÜD

2010 yılında, 2009 yılına göre üretimde yaşanan 3.84 milyon tonluk artışın, yeni kapasitelerin de katkısıyla, % 66 oranındaki bölümü slab üretimindeki artıştan kaynaklanmıştır.

GRAFİK- 4: UZUN ÜRÜNE YÖNELİK HAM ÇELİK (KÜTÜK) ÜRETİMİ

Son yıllarda slab üretim kapasitesindeki artışa rağmen, bazı tesislerin tam kapasiteye ulaşmalarının zaman alması sebebiyle, slab üretim miktarı, slab üretim kapasitesi ile aynı oranda artış göstermemiştir. 2010 yılındaki 29,1 milyon tonluk üretimin, sadece, %24'üne tekabül eden 7,3 milyon tonluk bölümü slab olarak üretilmiştir.

GRAFİK-5: YASSI ÜRÜNLERE YÖNELİK HAM ÇELİK (SLAB) ÜRETİMİ

2011 yılından itibaren, bazı üretici kuruluşlarda, deneme üretimi safhasının geride bırakılması yanında, global finans krizinin aşılmasına paralel olarak ve gerek Ülkemizde gerekse dünya demir çelik tüketiminde normal şartlara dönülmesi ile birlikte, slab üretim miktarında da artış beklenmektedir.

3.5.2. Yöntemlere göre ham çelik üretimi

2010 yılında üretime geçen yeni kapasitelerin büyük bir bölümü, elektrik ocaklı (EO) tesislere yönelik olduğundan, EO'lardaki çelik üretimi % 17.8 oranında artışla, 20.9 milyon tona yükselirken, BOF'larda gerçekleştirilen ham çelik üretimi, % 8.9 seviyesinde artışla, 8.24 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

TABLO-9: YÖNTEMLERE GÖRE HAM ÇELİK ÜRETİMİ (1.000 TON)

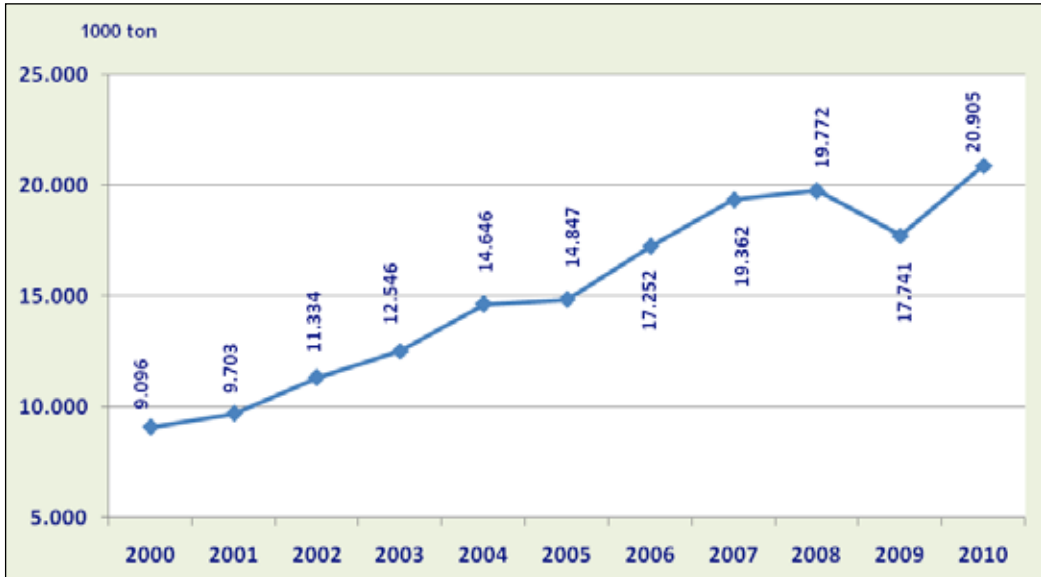
	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim (10/09)	% pay (2010)
EO*	4.955	9.096	14.847	17.252	19.362	19.772	17.741	20.905	17,8	71,7
BOF	3.762	5.229	6.117	6.185	6.392	7.034	7.562	8.238	8,9	28,3
Toplam	8.717	14.325	20.964	23.437	25.754	26.806	25.303	29.143	15,2	100,0

* EO: EAO ve İO üretimini kapsamaktadır.

Kaynak: DÇÜD

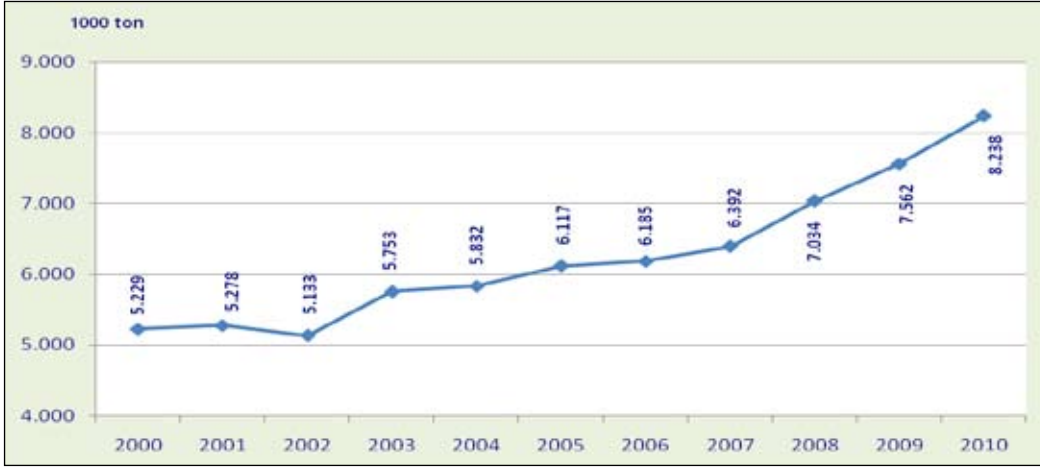
2010 yılında, 2009 yılına göre, EO'lardaki üretim %71.7 oranında, BOF'lardaki üretim ise %28.3 oranında paya sahip olmuştur.

Son 10 yıllık dönemde EO'lardaki üretim artışı %129.8, BOF'lardaki %57.5, toplamdaki %103.4 oranında gerçekleşmiştir.

GRAFİK- 6: ELEKTRİK OCAKLARINDA (EO) HAM ÇELİK ÜRETİMİ (1.000 TON)

EO'lardaki üretim, global krizin etkisini en çok hissettirdiği 2009 yılında %11.5 oranında gerileme gösterirken, BOF'lardaki üretim, teknolojik sınırlılığın da etkisi ile kesintisiz bir şekilde artış göstermiştir. Ancak buna rağmen, son 10 yıllık dönemde, EO'lardaki üretim artış oranı, BOF'lardaki üretim artış oranının yaklaşık 2 misli daha fazla olmuştur.

GRAFİK- 7: ENTEGRE TESİSLERDE (BOF) HAM ÇELİK ÜRETİMİ (1.000 TON)

3.6. Türkiye'nin NİHAİ MAMUL üretim ve tüketimi

3.6.1. Nihai mamul üretimi

2000 ve 2010 yılları arasındaki son 10 yıllık dönemde Türkiye'nin nihai mamul üretimi, %84,3 oranında artışla, 14,27 milyon tondan, 26,3 milyon tona ulaşmıştır. Uzun ürünler %76,8 oranında artışla, 11,12 milyon tondan, 19,7 milyon tona, yassı ürünler ise %110,8 oranında artışla, 3,14 milyon tondan, 6,63 milyon tona yükselmiştir.

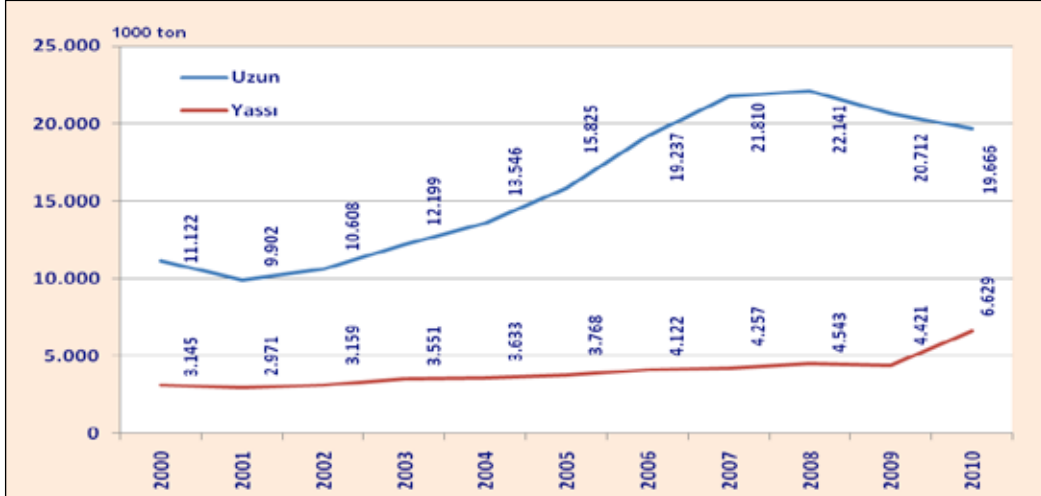
2000 yılında üretilen mamulün %78'i uzun ürün, %22'si yassı üründen oluşurken, 2010 yılında, %74,8'i uzun ürün, %25,2'si yassı ürünlerden oluşmuştur.

TABLO- 10: NİHAİ MAMUL ÜRETİMİ (1.000 TON)

	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim (10/09)	% pay (2010)
Uzun	6.294	11.122	15.825	19.237	21.810	22.141	20.712	19.666	-5,1	74,8
Yassı	2.294	3.145	3.768	4.122	4.257	4.543	4.421	6.629	49,9	25,2
Toplam	8.588	14.267	19.593	23.359	26.067	26.684	25.133	26.295	4,6	100,0

Kaynak: DÇÜD

2010 yılında nihai mamul üretimi, ham çelik üretiminde gözlenen % 15,2 oranındaki artışa rağmen, sadece % 4,6 civarında artarak, 26,3 milyon tona yükselmiştir. İhracatındaki % 22 oranındaki azalmanın da etkisiyle, uzun ürün üretimi % 5,1 oranında düşüşle, 19,67 milyon tona gerilerken, yassı ürün üretimi % 50 oranında artışla, 6,63 milyon tona yükselmiştir.

GRAFİK-8: NİHAİ MAMUL ÜRETİMİ

26.3 milyon tonluk üretimin içerisinde uzun ürünler, %74,8 oranında, yassı ürünler ise %25,2 oranında paya sahip olmuştur.

3.6.2. Nihai mamul tüketimi

2000 ve 2010 yılları arasındaki son 10 yıllık dönemde, Türkiye'nin nihai mamul tüketimi, %80 oranında artışla, 13 milyon tondan, 23.58 milyon tona yükselmiştir. Uzun ürünler %71,5 oranında artışla, 6,8 milyon tondan, 11.63 milyon tona, yassı ürünler ise, %90 oranında artışla, 6,3 milyon tondan, 11.94 milyon tona yükselmiştir.

TABLO-11: NİHAİ MAMUL TÜKETİMİ (1.000 TON)

	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim (10/09)	% pay (2010)
Uzun	4.161	6.784	9.077	10.536	12.110	10.272	9.699	11.634	20,0	49,3
Yassı	3.116	6.286	9.363	10.686	11.661	11.182	8.349	11.944	43,1	50,7
Toplam	7.277	13.070	18.440	21.222	23.771	21.454	18.048	23.578	30,6	100,0

Kaynak: DÇÜD

2000 yılında tüketilen 13 milyon tonluk mamulün %52'si uzun ürün, %48'i yassı üründen oluşurken, 2010 yılında tüketilen, 23.58 milyon tonluk mamulün %49.3'ü uzun, %50.7'si yassı mamulden oluşmuştur.

2010 yılında, 2009 yılına göre % 30,6 oranında artışla 23.58 milyon tona yükselen Türkiye'nin görünür çelik ürünleri tüketimindeki yüksek oranlı artışta en önemli rolü, % 43,1 oranında artışla, 8.35 milyon tondan, 11.94 milyon tona yükselen yassı ürünler oynamıştır.

GRAFİK-9: NİHAİ MAMUL TÜKETİMİ (1.000 TON)

Yassı ürünlerde gözlenen yüksek oranlı tüketim artışında, başta otomotiv olmak üzere, yassı ürün tüketen sektörler önemli katkı sağlamıştır. Yassı ürün tüketicisi sektörlerle kıyasla, inşaat sektöründe daha yavaş bir toparlanma gözlenmesi nedeniyle, uzun ürün tüketimi, % 20 artışla 9,7 milyon tondan, 11,63 milyon tona yükselmiştir. Böylece 2009 yılında uzun ürün tüketiminin gerisinde kalan yassı ürün tüketimi, 2010 yılında, uzun ürün tüketiminin 310 bin ton üzerinde gerçekleşmiştir. Önümüzdeki yıllarda aradaki farkın, yassı ürünler lehine daha da artması beklenmektedir.

Toplam nihai mamul üretimine kıyasla, tüketimde daha yüksek oranlı bir artış yaşanmış olması nedeniyle, üretim fazlalığı % 62 oranında azalarak, 2009 yılındaki 7,09 milyon tondan, 2010 yılında 2,72 milyon tona gerilemiştir. Çelik tüketimindeki keskin artış nedeniyle, Türkiye'nin kişi başına ham çelik tüketimi de 265 kg'dan, 341 kg'a yükselmiştir.

3.7. Türkiye'nin çelik İHRACATI

2010 yılında, Türkiye'nin toplam demir çelik ihracatı, 2009 yılına göre miktar bazında % 5,9 oranında azalışla, 17,64 milyon tona gerilerken, fiyat seviyelerinin yükselmiş olması nedeniyle, değer bazında % 10,9 oranında artışla, 12 milyar dolardan, 13,32 milyar dolara yükselmiştir. İhracattaki daralmaya rağmen, Türk çelik sektörü, iç piyasadaki % 31 oranındaki tüketim artışı sayesinde, üretimini arttırabilme başarısını göstermiştir.

TABLO -12: DEMİR ÇELİK İHRACATI

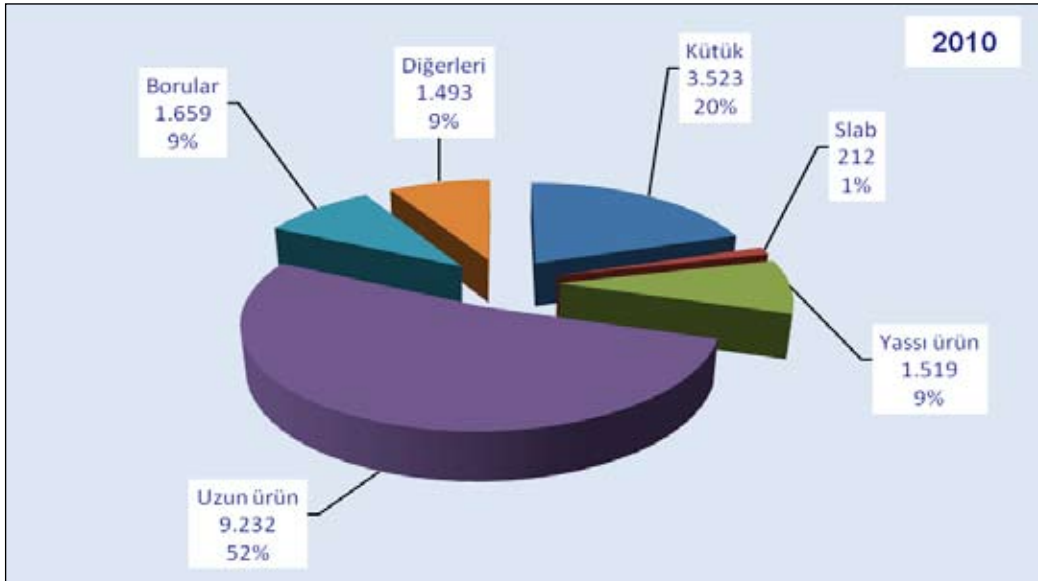
	2005		2006		2007		2008	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$
Kütük	2.208	819	1.630	690	1.626	865	2.407	1.993
Slab	0	0	0	0	35	18	94	70
Yarı ürün	2.208	819	1.630	690	1.661	883	2.501	2.063
Yassı ürün	1.188	794	1.394	902	1.244	984	1.368	1.406
Uzun ürün	7.680	3.259	9.645	4.482	10.890	6.247	12.937	11.253
Ürünler	11.076	4.872	12.669	6.074	13.795	8.114	16.806	14.722
Borular	1.201	868	1.456	1.043	1.548	1.304	1.675	1.911
Diğerleri	1.054	1.860	1.228	2.289	1.353	2.821	1.475	3.823
Toplam	13.331	7.600	15.353	9.406	16.696	12.239	19.956	20.456
	2009		2010		%değişim-10/09		%pay-2010	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	miktar	değer	miktar	değer
Kütük	2.206	910	3.523	1.866	59,7	105,1	20,0	14,0
Slab	218	89	212	114	-2,8	28,1	1,2	0,9
Yarı ürün	2.424	999	3.735	1.980	54,1	98,2	21,2	14,9
Yassı ürün	1.651	948	1.519	1.178	-8,0	24,3	8,6	8,8
Uzun ürün	11.786	5.522	9.232	5.344	-21,7	-3,2	52,3	40,1
Ürünler	15.861	7.469	14.486	8.502	-8,7	13,8	82,1	63,8
Borular	1.522	1.428	1.659	1.479	9,0	3,6	9,4	11,1
Diğerleri	1.353	3.110	1.493	3.340	10,3	7,4	8,5	25,1
Toplam	18.736	12.007	17.638	13.321	-5,9	10,9	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK

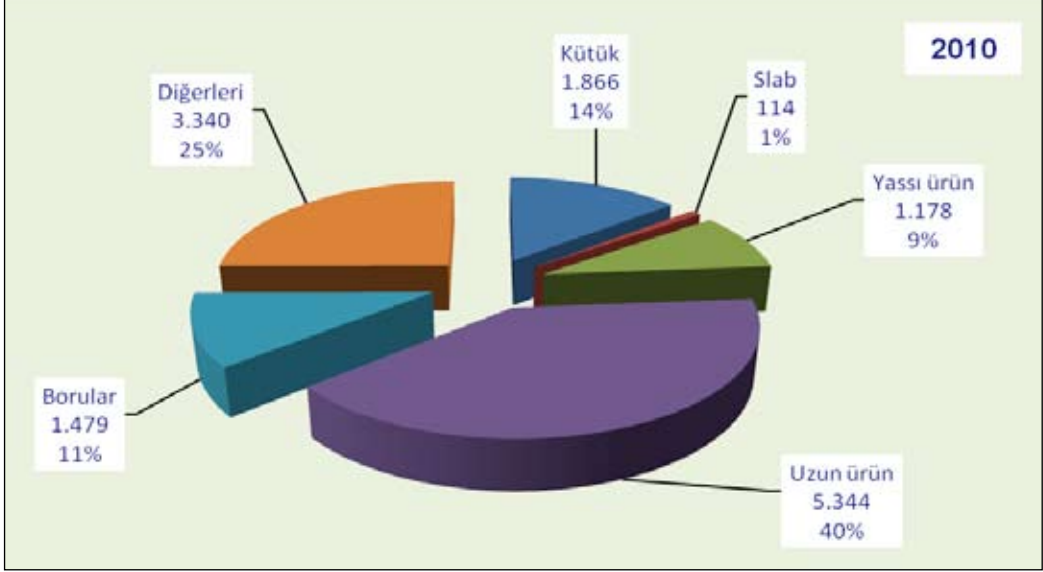
2010 yılında ürünler itibariyle, Türkiye'nin toplam çelik ürünleri ihracatının %52,3'ünü oluşturan uzun ürünlerde, ihracat % 21,7 oranında azalarak, 11.79 milyon tondan, 9.23 milyon tona, yassı ürün ihracatı ise, % 8 oranında düşüşle, 1.65 milyon tondan, 1.52 milyon tona gerilemiştir. Kütük ihracatı % 60 oranında artışla, 2.21 milyon tondan, 3.52 milyon tona yükselmiş, ancak söz konusu artış uzun ve yassı ürün ihracatındaki daralmayı dengelemeye yeterli olamamıştır.

2010 ve 2011 yıllarında devreye giren yeni kapasiteler sayesinde, 2013 yılından itibaren Türkiye'nin, yassı ve yapısal çelik ürünlerinde de net ihracatçı konumuna gelmesi ve çelik sektörünün, gerek ithal ikamesi, gerekse ihracatta sağlanacak artış sayesinde, Türkiye'nin dış ticaret açığının kapatılmasına olan katkısının, önemli ölçüde artırılması hedeflenmektedir.

GRAFİK-10: ÜRÜNLERE GÖRE DEMİR-ÇELİK İHRACATI (1.000 TON)

2009 yılında, % 115, 2010 yılında % 105 seviyesinde gerçekleşen ihracatın ithalatı karşılama oranının, 2011 yılında % 140 seviyelerine çıkması beklenmektedir.

GRAFİK-11: ÜRÜNLERE GÖRE DEMİR-ÇELİK İHRACATI (MİLYON \$)

Son yıllarda başlattığı yassı çelik ürünlerine yönelik yatırım atağı sonrasında, ihracat hedefini büyüten, 2010 yılında, otomotiv ve tekstil sektörlerinden sonra Türkiye'nin en fazla ihracat yapan üçüncü sektörü olan demir çelik sektörü, Türkiye'nin toplam ihracatında % 12.1 oranında paya sahip olmuştur.

Uluslararası piyasalarda keskin talep daralmalarına neden olan global finans krizine rağmen, 2009 yılında, çelik sektörünün ihracatı, 2008 yılına göre yalnızca % 6.1 oranında düşüş göstererek, 18.7 milyon tona gerilemiştir. 2010 yılında ise, 2009 yılına göre, miktar bazında %5.9 oranında azalışla, 17.6 milyon ton, değer bazında, %10.9 oranında artışla 13.3 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir.

2010 yılında üretim kapasitesinin artmaya devam ettiği hususu da dikkate alındığında, dünya piyasalarında talebin iyileşmesine paralel bir şekilde, 2011 yılından itibaren ihracatın yıllık % 6-7 oranında artışla, 2015 yılına kadar 25 milyon ton seviyesine ulaşabileceği tahmin edilmektedir.

3.7.1. Bölgelere göre demir-çelik ürün ihracatı

Global ekonomik kriz sonrasında, ihrac pazarlarındaki talep daralması nedeniyle, Türkiye'nin çelik ihracatında geleneksel pazarlardan, komşu ülkeler ile alternatif pazarlara yönelme eğilimi gözlenmiştir.

TABLO-13: BÖLGELERE GÖRE DEMİR ÇELİK ÜRÜN İHRACATI

	2005		2006		2007		2008	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$
ABD	1.089	484	1.737	786	473	256	639	549
AB(27)	2.614	1.304	3.808	1.944	4.561	2.867	2.718	2.464
BDT	37	36	107	80	334	228	63	74
Uzak Doğu	587	264	68	34	252	151	643	430
Orta D.ve Körfez	4.622	1.873	4.807	2.209	6.058	3.299	9.821	8.740
Kuzey Afrika	1.313	527	1.266	562	1.087	651	1.310	1.041
Diğer	814	384	876	459	1.030	662	1.612	1.424
Toplam	11.076	4.872	12.669	6.074	13.795	8.114	16.806	14.722

	2009		2010		%değişim-10/09		%pay-2010	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	miktar	değer	miktar	değer
ABD	250	122	448	249	79,2	104,1	3,1	2,9
AB(27)	1.634	891	1.437	1.032	-12,1	15,8	9,9	12,1
BDT	35	32	57	57	62,9	78,1	0,4	0,7
Uzak Doğu	1.699	713	978	496	-42,4	-30,4	6,8	5,8
Orta D.ve Körfez	6.275	2.872	7.395	4.216	17,8	46,8	51,0	49,6
Kuzey Afrika	4.271	1.948	2.166	1.226	-49,3	-37,1	15,0	14,4
Diğer	1.697	891	2.005	1.226	18,1	37,6	13,8	14,4
Toplam	15.861	7.469	14.486	8.502	-8,7	13,8	100,0	100,0

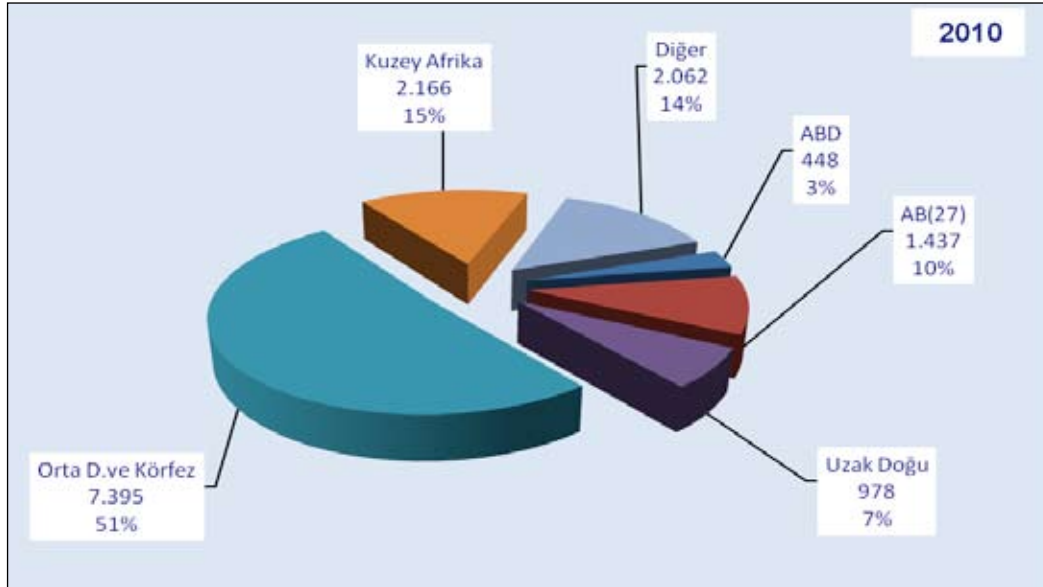
* Borular ve diğer demir çelikten eşya hariç.

Borular ve demir çelikten eşyanın da dâhil olduğu toplam demir-çelik ihracatı %5,9 oranında düşüşle, 17.64 milyon tona gerilerken, borular ve demir çelikten eşya hariç olan demir-çelik ürün ihracatı, %8,7 oranında düşüşle 14.49 milyon tona gerilemiştir. Değer bazında ise %13,8 oranında artışla, 8,5 milyar dolara yükselmiştir.

Demir-çelik ürün ihracatında bölgeler itibarıyla en keskin düşüş, % 49,3 oranında azalışla, 2,2 milyon tona gerileyen Kuzey Afrika'ya yaşanırken, Uzak Doğu'ya yönelik çelik ürünleri ihracatı da, % 42,4 oranında düşüşle, 1 milyon ton seviyesine gerilemiştir.

2010 yılında % 17,8 oranında artış yaşanmış olmasına rağmen, Orta Doğu ve Körfez bölgesine yönelik ihracat, 2009 yılındaki kayıplarını telafi edemezken, 2008 yılındaki ihracat seviyesinin ise, % 25 oranında gerisinde kalarak, 7,4 milyon ton olmuştur. 2009 yılında yaşanan % 39,8 oranındaki gerilemenin ardından, Avrupa Birliği'ne yönelik ihracattaki azalma eğilimi yavaşlayarak da olsa devam etmiş ve 2010 yılında AB ülkelerine yönelik ihracat, % 12,1 oranında düşüşle, 1,4 milyon ton olarak gerçekleştirilmiştir.

GRAFİK-12: BÖLGELERE GÖRE DEMİR-ÇELİK ÜRÜN İHRACATI * (1.000 TON)

*Borular ve diğer demir-çelikten eşya hariç.

Kaliteli üretimi sayesinde, dünyanın kalite beklentisi yüksek ülkelere ve büyük ölçeklerde ihracat yapan demir çelik sektörümüz, esnek bir ihracat stratejisi izlemektedir. Sektör, ihracatını talebin daraldığı bölgelerden, hızla talebin canlı olduğu bölgelere yönelte-

bilmekte ve bu yönüyle oldukça da başarı sağlamaktadır. En büyük ihrac pazarlarımız Orta Doğu & Körfez, Kuzey Afrika ve Avrupa Birliği olmasına rağmen, talep-fiyat-maliyet koşulları çerçevesinde, son yıllarda Uzak Doğu ve Güney Amerika bölgelerine de ağırlık verilmeye başlanmıştır.

Çelik sektörünün, ihrac piyasalarında sürdürülebilir bir büyüme performansı yakalayabilmesini ve uzun ürünler üzerindeki ihracat baskısının azaltılmasını teminen, ürün çeşitlendirmesine gidilmektedir. Son yıllarda artan yassı, vasıflı ve yapısal çelik ürünlerine yönelik yeni kapasite yatırımları, bu yönde atılmış önemli bir adım niteliği taşımaktadır. Önümüzdeki yıllarda, artan ihtiyaçla birlikte, paslanmaz çelik yatırımlarının da gündeme geleceği değerlendirilmektedir. Sektörün başarılı bir şekilde uygulamakta olduğu ürün ve piyasa çeşitlendirme stratejisinin, önümüzdeki yıllarda sektörün ihracat performansının artmasına ve ithalatın azalmasına imkân sağlayarak, Türkiye'nin ödemeler dengesi açığının kapatılmasına önemli ölçüde katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir.

3.8. Türkiye'nin çelik İTHALATI

2010 yılında demir-çelik ithalatımız, miktar yönünden %5.6 oranında artışla, 11 milyon ton, değer yönünden ise, %25.4 oranında artışla, 10 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir. Yurtiçi talebi esas alan yeni kapasitelere bağlı olarak, çelik ithalatımızın 2011 yılından itibaren kademeli bir şekilde gerilemesi beklenmektedir.

TABLO-14: DEMİR ÇELİK İTHALATI

	2005		2006		2007		2008	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$
Kütük	955	356	1.527	618	2.498	1.304	3.005	2.584
Slab	975	441	1.317	617	907	491	844	636
Yassı ürün	6.783	4.315	7.957	5.092	8.647	6.628	8.007	8.248
Uzun ürün	932	784	944	829	1.190	1.272	1.069	1.423
Ürünler	9.645	5.896	11.745	7.156	13.242	9.695	12.925	12.891
Borular	242	306	313	401	403	578	322	586
Diğerleri	211	837	255	1.059	301	1.208	340	1.536
Toplam	10.098	7.039	12.313	8.616	13.946	11.481	13.587	15.013

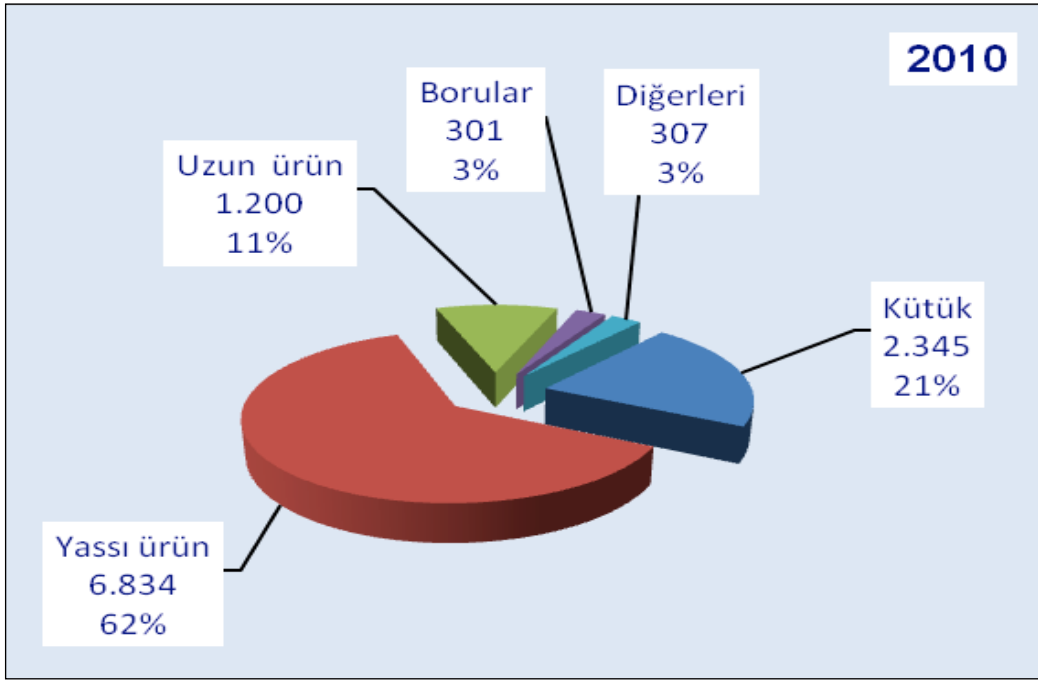
	2009		2010		%değişim-10/09		%pay-2010	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	miktar	değer	miktar	değer
Kütük	3.430	1.351	2.345	1.242	-31,6	-8,1	21,2	12,5
Slab	213	134	56	35	-73,7	-73,9	0,5	0,4
Yassı ürün	5.580	4.248	6.834	5.690	22,5	33,9	61,9	57,1
Uzun ürün	772	778	1.200	1.149	55,4	47,7	10,9	11,5
Ürünler	9.995	6.511	10.435	8.116	4,4	24,7	94,5	81,4
Borular	226	387	301	500	33,2	29,2	2,7	5,0
Diğerleri	239	1.054	307	1.353	28,5	28,4	2,8	13,6
Toplam	10.460	7.952	11.043	9.969	5,6	25,4	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK

Söz konusu artışa rağmen, toplam çelik ithalatımızın, kriz öncesi seviyelerinin 2.5 milyon ton gerisinde kaldığı gözlenmektedir.

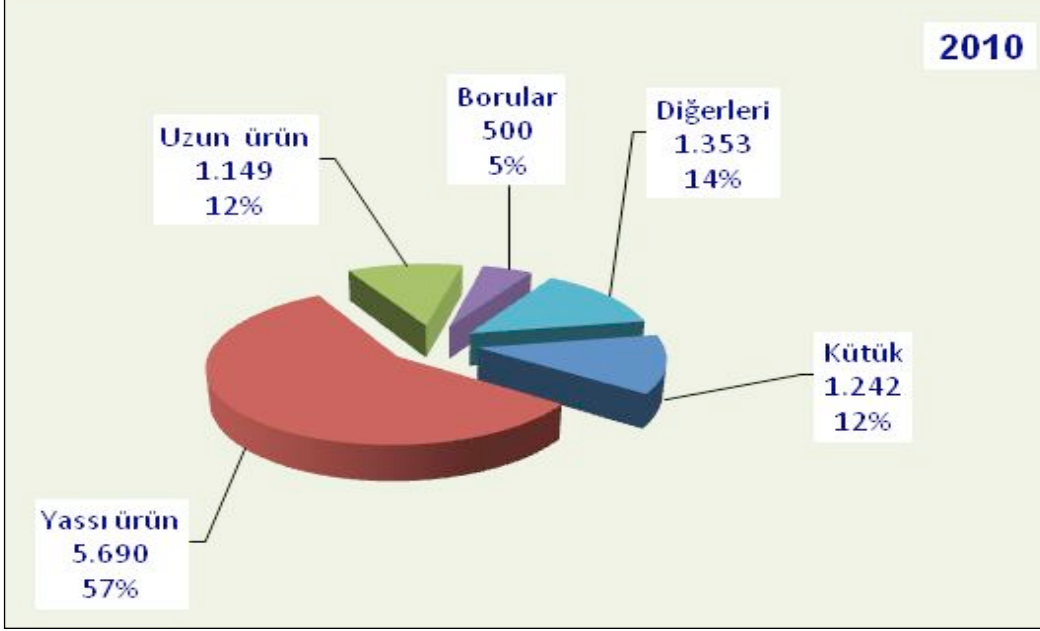
Ürünler itibariyle demir çelik ithalatındaki ağırlığın yassı ürünlere ait olduğu gözlenmektedir, bu durumun, yası ürün kapasitelerindeki artışa paralel olarak, önümüzdeki yıllarda kademeli bir şekilde değişmesi beklenmektedir.

**GRAFİK-13: ÜRÜNLERE GÖRE MİKTAR BAZINDA DEMİR-ÇELİK İTHALATI
(1.000 TON)**

Diğer taraftan Türkiye yaklaşık 3.5 milyon ton kütük ihraç ederken, 2010 yılında 2.3 milyon ton kütük ithal edilmiş olması manidar bulunmaktadır. Ancak miktar yönünden sahip olduğu %21 oranındaki ağırlığa rağmen, değer yönünden ithalattaki payının %12 seviyesinde kalması, kütük ithalatının sektör ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerinin sınırlı seviyede kaldığını göstermektedir.

GRAFİK-14: ÜRÜNLERE GÖRE DEĞER BAZINDA DEMİR-ÇELİK İTHALATI (MİLYON \$)

3.8.1. Bölgelere göre demir-çelik ürün ithalatı

2010 yılında ithalatta, gerek miktar ve gerekse değer yönünden en büyük pay AB ülkelerine ait iken, AB ülkelerini, BDT ve Uzak Doğu ülkelerinin takip ettiği görülmektedir. AB ve BDT'den, ağırlıklı olarak yassı mamûl ithal edilmiştir.

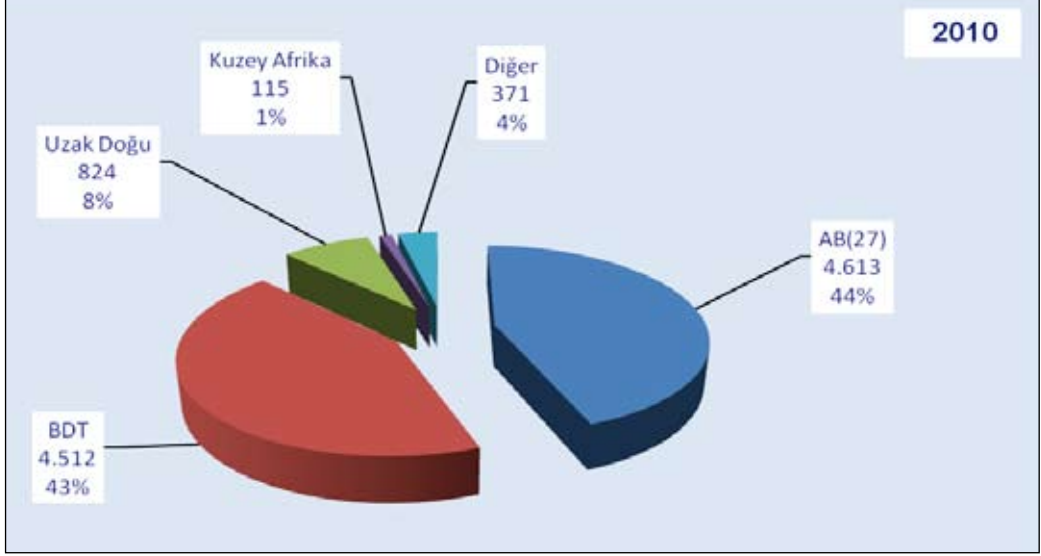
TABLO-15: BÖLGELERE GÖRE DEMİR ÇELİK ÜRÜN İTHALATI *

	2005		2006		2007		2008	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$
ABD	27	26	6	22	7	24	23	39
AB(27)	4.154	3.090	4.217	3.210	4.831	4.301	4.110	4.639
BDT	4.989	2.382	6.712	3.229	7.366	4.221	7.253	6.226
Uzak Doğu	186	219	401	436	686	871	1.053	1.501
Orta D.ve Körfez	1	1	23	12	3	3	9	10
Kuzey Afrika	34	14	51	36	107	79	261	233
Diğer	254	164	335	211	242	196	216	243
Toplam	9.645	5.896	11.745	7.156	13.242	9.695	12.925	12.891

	2009		2010		%değişim-10/09		%pay-2010	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	miktar	değer	miktar	değer
ABD	42	64	17	54	-59,5	-15,6	0,2	0,7
AB(27)	3.761	2.984	4.613	3.982	22,7	33,4	44,2	49,1
BDT	5.253	2.478	4.512	2.656	-14,1	7,2	43,2	32,7
Uzak Doğu	571	724	824	1.074	44,3	48,3	7,9	13,2
Orta D.ve Körfez	5	5	5	6	0,0	20,0	0,0	0,1
Kuzey Afrika	163	103	115	85	-29,4	-17,5	1,1	1,0
Diğer	200	153	349	259	74,5	69,3	3,3	3,2
Toplam	9.995	6.511	10.435	8.116	4,4	24,7	100,0	100,0

* Borular ve diğer demir çelikten eşya hariç.

GRAFİK-15: BÖLGELERE GÖRE DEMİR-ÇELİK ÜRÜN İTHALATI * (1.000 TON)

*Borular ve diğer demir-çelikten eşya hariç.

3.9. Hurda ithalatı

2009 yılında dünya genelinde 88 milyon ton hurda ithalatı gerçekleştirilmiş, bunun %18 pay ile 15,7 milyon tonunu, 1. sırada yer alan Türkiye ithal etmiştir. Çin %15,6 pay ve 13,7 milyon ton ile 2. sırada gelmiŐtir.

TABLO-16: BÖLGELERE GÖRE HURDA İTHALATI

	2005		2006		2007		2008	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$
AB (27)	5.039	1.181	5.738	1.465	7.319	2.409	7.561	3.629
ABD	1.370	325	2.715	723	3.950	1.280	5.045	2.719
Rusya	4.011	962	4.048	1.071	3.444	1.132	2.206	1.227
Ukrayna	674	161	429	114	503	161	423	234
Gürcistan	578	135	444	115	529	170	403	227
Diğerleri	1.644	379	1.700	424	1.396	440	1.777	925
Toplam	13.316	3.143	15.074	3.912	17.141	5.592	17.415	8.961

	2009		2010		%değişim-10/09		%pay-2010	
	1000 ton	milyon \$	1000 ton	milyon \$	miktar	değer	miktar	değer
AB (27)	7.766	2.120	10.576	3.901	36,2	84,0	55,1	54,8
ABD	3.849	1.035	4.275	1.618	11,1	56,3	22,3	22,7
Rusya	1.347	367	1.541	577	14,4	57,2	8,0	8,1
Ukrayna	584	160	542	208	-7,2	30,0	2,8	2,9
Gürcistan	363	95	358	133	-1,4	40,0	1,9	1,9
Diğerleri	1.756	463	1.902	683	8,3	47,5	9,9	9,6
Toplam	15.665	4.240	19.194	7.120	22,5	67,9	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK

2010 yılında ise Türkiye, 2009 yılına göre %23,3 oranında artışla, 19,2 milyon ton hurda ithal etmiştir. İthalatın %55 pay ile 10,6 milyon tonu AB'den, %22,3 pay ile 4,3 milyon tonu ABD'den, %8 pay ile 1,5 milyon tonu Rusya'dan gerçekleştirilmiştir.

90'lı yıllarda Rusya ve Ukrayna'nın hurda arzından büyük oranda yararlanan Türkiye, bu ülkelerin hurda ihracatlarına getirdikleri kısıtlamalar sonucu, AB ve ABD'ye yönelmiştir.

4. DÜNYADA Demir Çelik Sektörü

4. 1. Dünya ham çelik üretimi

1998-2008 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde istikrarlı bir şekilde artış gösteren, 2008 ve 2009 yıllarında ise gerileyen dünya çelik üretimi, 2010 yılında % 15 oranında artışla, tüm zamanların en yüksek seviyesi olan, 1.41 milyar ton seviyesine ulaşmıştır.

TABLO- 17: DÜNYA HAM ÇELİK ÜRETİMİ (MİLYON TON)

1985	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim 10/09
719	770	757	849	1.144	1.247	1.346	1.327	1.229	1.414	15,1

Kaynak: WSA

4.1.1. Dünya ham çelik üretiminde bölge payları

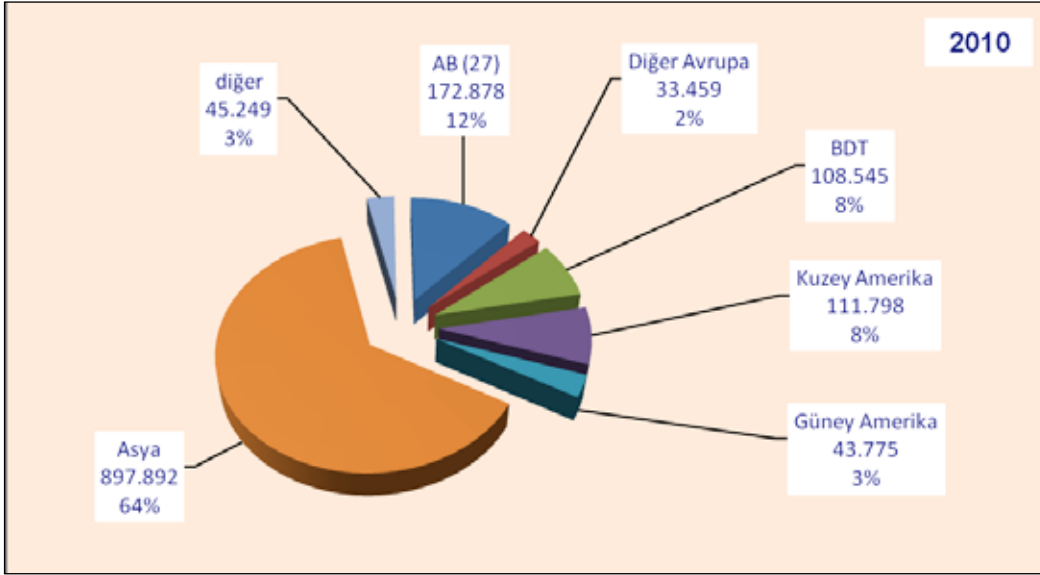
Global ekonomik kriz sonucu düşen talep nedeniyle 2009 yılında, dünya çelik üretimi, 2008 yılına göre %8 oranında azalışla, 1,2 milyar ton seviyesinde gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise 2009 yılına göre %15 oranında artışla, 1,4 milyar ton seviyesine ulaşmıştır. Üretimin %64 pay ile 898 milyon tonunu Asya bölgesi, %12 pay ile 173 milyon tonunu AB bölgesi, %8 pay ile 112 milyon tonunu Kuzey Amerika ve %8 pay ile 109 milyon tonunu BDT gerçekleştirmiştir.

TABLO-18: BÖLGELERE GÖRE DÜNYA HAM ÇELİK ÜRETİMİ (1.000 TON)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% değişim 10/09	% pay 10
AB (27)	195.580	206.965	209.732	197.965	138.779	172.878	24,6	12,2
Diğer Avrupa	24.972	28.205	30.608	29.928	29.106	33.459	15,0	2,4
BDT	113.206	119.906	124.169	114.345	97.645	108.545	11,2	7,7
Kuzey Amerika	127.631	131.789	132.618	124.494	82.403	111.798	35,7	7,9
Güney Amerika	45.316	45.298	48.232	47.354	37.775	43.775	15,9	3,1
Afrika	17.950	18.695	18.675	17.020	15.170	17.511	15,4	1,2
Orta Doğu	15.257	15.376	16.452	16.646	17.656	19.590	11,0	1,4
Asya	595.533	672.252	756.861	771.013	804.862	897.892	11,6	63,5
Okyanusya	8.646	8.691	8.783	8.424	6.014	8.149	35,5	0,6
Dünya	1.144.091	1.247.178	1.346.130	1.327.189	1.229.410	1.413.596	15,0	100,0

Kaynak: WSA

2010 yılında Çin, %44.3'lük üretim payı ve 626 milyon tonluk üretimi ile, dünya çelik üretiminde ilk sırada yerini korumuştur. Çin'in de içinde yer aldığı Asya bölgesinin üretimdeki payı % 63,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

GRAFİK-16: DÜNYA HAM ÇELİK ÜRETİMİNDE BÖLGE PAYLARI (1.000 TON)

4.1.2. Türkiye'nin dünya ham çelik üretimindeki yeri

1998 yılında 777,3 milyon tonluk dünya ham çelik üretimi içerisinde, 14,1 milyon tonluk üretimi ve %1,8 oranındaki üretim payı ile 17. sırada yer almış olan ülkemiz, 2009 yılına kadar 7 basamak birden yükselerek, 1.23 milyar tonluk dünya ham çelik üretimi içerisinde, 25.3 milyon tonluk üretimi ile 10.sırada, AB ülkeleri arasında ise 2. sırada yer almıştır. 2010 yılında ise, 1.41 milyar tonluk dünya ham çelik üretimi içerisinde, 29,1 milyon tonluk üretim miktarı ile dünyada 10. AB'de ise 2. sıradaki yerini korumuştur.

TABLO-19: DÜNYA HAM ÇELİK ÜRETİM SIRALAMASINDA TÜRKİYE (1.000 TON)

1998			2009			2010		
1.	Çin	114.588	1.	Çin	573.567	1.	Çin	626.654
2.	ABD	98.658	2.	Japonya	87.534	2.	Japonya	109.600
3.	Japonya	93.548	3.	Rusya	60.011	3.	ABD	80.594
4.	Almanya	44.046	4.	ABD	58.196	4.	Rusya	67.021
5.	Rusya	43.822	5.	Hindistan	62.838	5.	Hindistan	66.848
6.	G. Kore	39.896	6.	G.Kore	48.572	6.	G.Kore	58.453
7.	Brezilya	25.760	7.	Almanya	32.670	7.	Almanya	43.815
8.	İtalya	25.714	8.	Ukrayna	29.855	8.	Ukrayna	33.559
9.	Ukrayna	24.445	9.	Brezilya	26.506	9.	Brezilya	32.820
10.	Hindistan	23.480	10. Türkiye	25.304	10. Türkiye	29.143		
11.	Fransa	20.126	11.	İtalya	19.848	11.	İtalya	25.751
12.	İngiltere	17.315	12.	Tayvan	15.873	12.	Tayvan	19.641
13.	Tayvan	16.965	13.	İspanya	14.362	13.	Meksika	17.041
14.	Kanada	15.930	14.	Meksika	13.957	14.	İspanya	16.311
15.	İspanya	14.827	15.	Fransa	12.840	15.	Fransa	15.416
16.	Meksika	14.218	16.	İran	10.908	16.	Kanada	12.990
17. Türkiye	14.144		17.	İngiltere	10.079	17.	İran	11.995
18.	Belçika	11.425	18.	Kanada	9.286	18.	İngiltere	9.709
19.	Polonya	9.915	19.	G. Afrika	7.484	19.	G. Afrika	8.480
20.	Avustralya	8.941	20.	Polonya	7.128	20.	Belçika	8.088
	Dünya	777.311		Dünya	1.229.410		Dünya	1.413.596

Kaynak: WSA

4.1.3. Yöntemlere göre dünya ham çelik üretimi

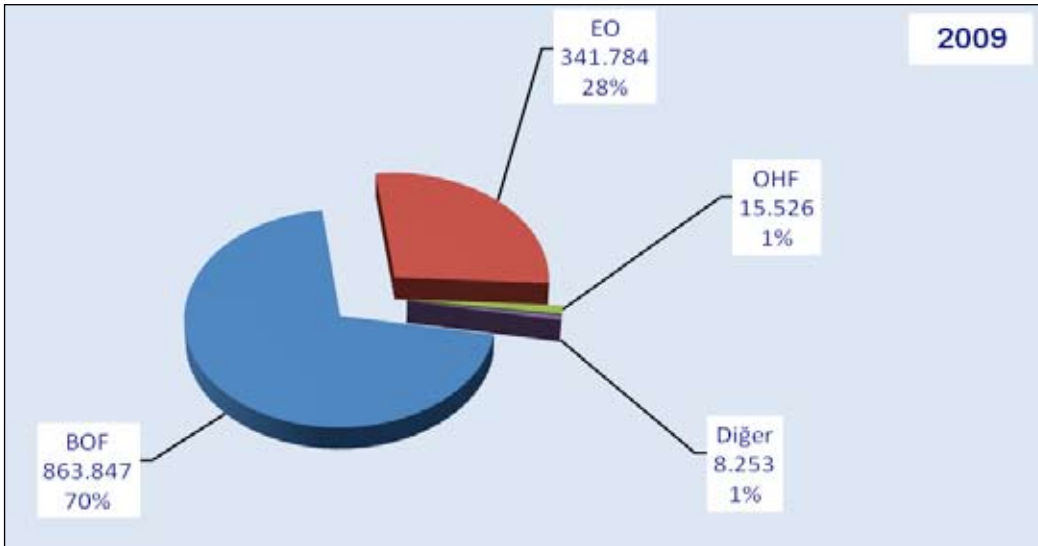
2009 yılındaki dünya ham çelik üretimi, son 20 yılda %59 oranında artışla, 1.2 milyar tona ulaşırken, Oksijen Fırınlarındaki (BOF) üretim %104 oranında artışla, 864 milyon ton, Elektrik Ocaklarındaki (EO) üretim %57 oranında artışla, 342 milyon ton, Açık Ocaklardaki (OHF) üretim ise %86 oranında azalışla, 16 milyon ton seviyelerinde gerçekleşmiştir.

TABLO-20: YÖNTEMLERE GÖRE DÜNYA HAM ÇELİK ÜRETİMİ (1.000 TON)

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009
BOF	55,1	57,6	58,4	64,6	57,5	61,0	67,1	70,5
EO	28,3	32,8	33,9	31,5	27,7	28,2	30,8	27,9
OHF	15,2	7,3	4,4	2,8	2,3	2,0	2,1	1,3
Diğer	1,4	2,4	3,3	1,1	12,5	8,8	0,0	0,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

BOF: Oksijen Fırını; EO: Elektrik Ocağı; OHF: Açık Ocak (Bessemer prosesi)
Kaynak: WSA

GRAFİK-17: YÖNTEMLERE GÖRE DÜNYA HAM ÇELİK ÜRETİMİ (1.000 TON)

2009 yılındaki 1,2 milyar tonluk üretimin, %70,5'i BOF'larda, %28'i EO'larda ve %1,3'ü ise OHF'lerde gerçekleştirilmiştir. 20 yıllık dönemde BOF'ların üretim içerisindeki payı, %55,1'den %70,5'e yükselirken, EO'ların payı, %28,3'den %27,9'a düşmüştür. Çin'in, sahip olduğu kömür ve cevher rezervlerini kullanabilmek için yeni yatırımlarında, entegre tesisleri daha fazla tercih etmesi, BOF'lardaki üretim oranı artışlarında etkili olmuştur.

Söz konusu üretim oranlarındaki BOF'lar lehine değişmenin, kısmen BOF'ların esnek olmayan üretim teknolojileri nedeniyle, kriz şartlarında da üretimlerini kesintisiz bir şekilde sürdürmeleri ile ilgili olduğu değerlendirilmekte ve önümüzdeki yıllarda EO'ların toplam çelik üretimindeki paylarının, yeniden %30'lara çıkması beklenmektedir.

TABLO-21: DÜNYADA HAM ÇELİK ÜRETİM YÖNTEMLERİNİN PAYLARI (%)

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009
BOF	55,1	57,6	58,4	64,6	57,5	61,0	67,1	70,5
EO	28,3	32,8	33,9	31,5	27,7	28,2	30,8	27,9
OHF	15,2	7,3	4,4	2,8	2,3	2,0	2,1	1,3
Diğer	1,4	2,4	3,3	1,1	12,5	8,8	0,0	0,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: WSA

Çin hariç tutulduğunda, 1990 yılında %56.3 olan BOF'ların üretimdeki payı, 2009 yılında %52.4'e düşmüş, aynı dönemde EO'ların payı ise, %29'dan %44.7'ye yükselmiştir.

TABLO-22: ÇİN HARIÇ, DÜNYA HAM ÇELİK ÜRETİM YÖNTEMLERİNİN PAYLARI (%)

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009
BOF	56,3	58,8	54,2	54,0	44,0	45,9	52,8	52,4
EO	29,0	34,7	37,2	40,3	35,0	37,8	43,8	44,7
OHF	14,8	6,3	5,0	4,1	3,3	3,1	3,4	2,4
Diğer	0,0	0,2	3,6	1,6	17,7	13,3	0,0	0,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: WSA

BOF ve EO'lardaki kapasite artışlarının, Çin ve Hindistan gibi kapasitelerini çok fazla artıran ülkelerdeki üretim yapısının nasıl şekilleneceğine bağlı olduğu değerlendirilmektedir. Çin'in artan elik tüketimi zamanla büyük bir hurda arzını da beraberinde getireceğinden, orta ve uzun vadede, EO'lu üretim teknolojilerine yönelmesi söz konusu olabilecektir. Diğer taraftan Hindistan'da da EO'lu tesislerin kapasitelerinde artış beklenmektedir. Ancak Hindistan'ın kendi demir cevheri rezervlerini kullanabilmek için, hurda yerine sünger demir kullanmayı tercih etmesi ihtimal dâhilindedir.

4.2. Dünya elik ihracatı

Global finans krizinin de olumsuz etkileri ile 2009 yılındaki dünya yarı ve nihai elik ürünleri ihracatı, 2008 yılına göre, %25,4 oranında azalışla, 325 milyon ton seviyesinde gerçekleşmiştir.

TABLO-23: DÜNYA YARI VE NİHAİ ÇELİK ÜRÜNLERİ İHRACATI (MİLYON TON)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	% değişim (09/08)
367	300	313	333	366	371	418	435	436	325	-25

2009 yılındaki en büyük elik ihracatçısı ülkeler arasında Japonya, 33,3 milyon ton ve %10,3 pay ile ilk sırada, Rusya 27,6 milyon ton ve %8,5 pay ile ikinci sırada, Ukrayna 23,9 milyon ton ve %7,4 pay ile üçüncü sırada yer alırken, Türkiye 17,4 milyon ton ve %5,4 pay ile 7. sırada yer almıştır.

TABLO-24: DÜNYANIN EN BÜYÜK ÇELİK İHRACATÇI ÜLKELERİ (1.000 TON)

Sıra-2009	Ülke	2008	2009	% değişim (09/08)	% pay 2009
1	Japonya	36.923	33.306	-9,8	10,3
2	Rusya	28.429	27.587	-3,0	8,5
3	Ukrayna	28.648	23.970	-16,3	7,4
4	Çin	56.304	23.969	-57,4	7,4
5	Almanya	28.639	20.778	-27,4	6,4
6	Güney Kore	19.718	20.237	2,6	6,2
7	Türkiye	18.535	17.413	-6,1	5,4
8	Belçika	21.235	12.809	-39,7	3,9
9	İtalya	18.040	12.750	-29,3	3,9
10	Fransa	17.125	11.949	-30,2	3,7
	Dünya	436.174	324.722	-25,6	100,0

Kaynak: WSA

Rakamlar, Türkiye'nin kademeli bir şekilde dünya çelik ihracatındaki konumunu iyileştirdiğini ve gelişmiş çelik ihracatçısı ülkeleri, geride bıraktığını göstermektedir.

GRAFİK-18: DÜNYANIN EN BÜYÜK ÇELİK İHRACATÇI ÜLKELERİ (1.000 TON)

Kaynak: WSA

4.3. Dünya çelik İthalatı

2009 yılında dünya yarı ve nihai çelik ürünleri ithalatı, 2008 yılına göre, %24 oranında azalışla, 321 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

TABLO-25: DÜNYA YARI VE NİHAİ ÇELİK ÜRÜNLERİ İTHALATI (MİLYON TON)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	%değişim (09/08)
299	293	313	332	362	364	409	425	424	321	-24

Kaynak: WSA

2009 yılında, demir çelik ürünleri ithalatında, Çin, 22.35 milyon ton ve %7 pay ile ilk sırada, Güney Kore 20.34 milyon ton ve % 6,3 pay ile ikinci sırada, Almanya 17.65 milyon ton ve %5,5 pay ile üçüncü sırada yer alırken, Türkiye 10.22 milyon ton ve %3.2 pay ile 7. sırada yer almışlardır.

TABLO-26: DÜNYANIN EN BÜYÜK ÇELİK İTHALATÇI ÜLKELERİ (1.000 TON)

Sıra-2009	Ülke	2008	2009	% değişim 09/08	% pay 2009
1	Çin	15.622	22.350	43,1	7,0
2	Güney Kore	28.560	20.340	-28,8	6,3
3	Almanya	27.488	17.656	-35,8	5,5
4	ABD	24.637	15.342	-37,7	4,8
5	İtalya	22.333	12.550	-43,8	3,9
6	Fransa	16.955	11.291	-33,4	3,5
7	Türkiye	13.271	10.222	-23,0	3,2
8	Belçika	15.233	9.687	-36,4	3,0
9	Vietnam	7.600	9.109	19,9	2,8
10	Tayland	11.835	9.027	-23,7	2,8
	Dünya	423.858	320.713	-24,3	100,0

Kaynak: WSA

Türkiye bir taraftan çelik ihracatını artırırken, diğer taraftan da ithalatını azaltmaktadır. Önümüzdeki yıllarda Türk çelik sektörünün Türkiye'nin diő ticaret açığının kapatılmasına olan katkısı, hızlı bir şekilde artmaya devam edecektir.

GRAFİK-19: DÜNYANIN EN BÜYÜK ÇELİK İTHALATÇI ÜLKELERİ (1.000 TON)

5. Demir Çelik Sektörünün SWOT Analizi

5.1. Sektörün güçlü yönleri ve fırsatlar

- Talebin ve tüketimin güçlü olması,
- Başta altyapı ve inşaat sektörleri olmak üzere bir çok sanayi sektörünün yüksek miktarlardaki potansiyel ihtiyaçları,
- Yurtiçi çelik tüketimindeki büyük gelişme potansiyeli,
- Yüksek kapasiteye sahip olunması,
- Dönüşüm programları çerçevesinde kapasitedeki iyileştirmeler,
- Kalifiye işgücü,
- Tesislerin büyük bir bölümünün, yeni ve güçlü bir teknolojik yapıya sahip olmaları,
- Teknik ve mühendislik bilgisinin yüksek seviyede bulunması ve teknolojik gelişmeleri yakından takibe yönelik, sürekli yatırım kültürü,
- Teknolojik donanım ve tecrübe itibarıyla uluslararası rekabet gücü,
- Uluslararası standartlarda katma değeri yüksek ürün üretimine odaklılık,

- Firmaların ve karar mekanizmalarının dinamik yapısı,
- Sektörün tümüyle, özel sektör hüviyetinde bulunması,
- AB mevzuatına uyum çalışmaları,
- Yüksek çevre bilinci ve çevre koruma faaliyetlerinin sürdürülmesi,
- Orta Doğu, Doğu Avrupa ve Kuzey Afrika gibi büyüyen pazarlara yakınlık,
- Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin gelişme potansiyeli yüksek otomotiv endüstrileri.

5.2. Sektörün zayıf yönleri ve tehditler

- Başta enerji olmak üzere, girdi maliyetlerinin yüksek seviyede olması,
- Kamu kesiminin, girdi maliyetlerini arttıran yaklaşımları,
- Hammaddenin önemli bir kısmının ithalat yoluyla temin edilmesi,
- Uluslararası hammadde pazarında tedarik sıkıntısı,
- Hammadde fiyatlarındaki süreklilik taşıyan artış eğilimi,
- BDT'li üreticilerin ve konsolidasyona giden dünya çelik devlerinin, ucuz girdi teminine yönelik yatırımları,
- Doğal gaz ve elektrik üretiminde, tekel konumundaki tedarikçilere bağımlılık,
- Çevre ve Orman Bakanlığı'nın yatırımları yavaşlatan ve rekabet gücünü düşüren yaklaşımları,
- Yüksek maliyetli çevre yatırımları,
- Çevre şartlarının hassaslaşması ve Kyoto Protokolü'ne uyuma yönelik maliyetlerin yüksek olması,
- Global çelik sektöründeki yatay ve dikey bütünleşmeler nedeniyle, ortaya çıkan güçlü rakipler,
- Kalitesiz ve ucuz ürün ithalatını engelleyici mekanizmaların yetersiz olması,
- Piyasadaki üretici sayısının fazlalığı,
- Yatırımlara AB mevzuatı dışında devlet yardımı sağlanmasının sona ermesi,
- İşçilik maliyetlerinin rakip ülkelere kıyasla yüksek olması,
- Kâr marjlarının karşılaştırmalı olarak, düşük seviyede kalması,

- Başta Rusya ve Ukrayna olmak üzere, rakip üreticilerin bulunduğu ülkelerin uyguladığı doğrudan ve dolaylı devlet yardımları,
- Potansiyel pazarlardaki korumacı yaklaşımlar,
- Global çelik sektöründeki fazla kapasiteler,
- Çin'in sahip olduğu büyük kapasitenin, fiyatlar üzerinde sürekli baskı oluşturması,
- Çin'in net ihracatçı konumunu geliştirerek sürdürmesi,
- Çin'in yüksek ham çelik üretimine bağlı olarak, hammadde tüketimini arttırması,
- AB'nin 3.ülkelerle imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşmalarının Türkiye'yi kapsamaması,
- Çelik servis merkezlerinin yetersizliği,
- Demiryolu alt yapısının yetersizliği,

6. Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İle Bölgesel Teşvik ve Yardımlar

Demir çelik sektörü, dünya çapındaki en son teknolojileri kullanan ve bu sayede, AB ve ABD gibi kalite beklentisi son derece yüksek olan ülkelerin ihtiyaçlarını karşılayan kaliteli ürünlerle, dünya geneline ihracat yapabilen bir sektör konumundadır.

2008 yılının son çeyreğinden itibaren yaşanan global krizin, Türkiye ekonomisini de olumsuz yönde etkilemesine rağmen, çelik endüstrisi yatırımlarına devam etmiştir. 2009 yılı itibariyle çelik üretim kapasitesi, 38,3, 2010 yılında ise 42,7 milyon tona yükselmiştir. Kapasitedeki söz konusu artışın büyük bir bölümü, ülkemizin ithalat yaparak yurtiçi talebe cevap vermeye çalıştığı, yassı ve yapısal çelik ürünlerinin üretimine yönelik olmuştur.

2007 yılında 4,7 milyon ton olan slab üretim kapasitesi, 2009 yılında 12,2, 2010 yılında ise 13,4 milyon ton seviyelerine ulaşmıştır. 2015 yılına kadar, Türkiye'nin yassı ürünlerde kendi ihtiyaçını karşılar duruma gelmesi ve çelik sektörünün ülkemizin ödemeler dengesi açığının kapatılmasına olan katkısının arttırılması hedeflenmektedir.

7. Sektörde Yeni Yönelimler

Demir çelik sektörümüzdeki üretim teknolojileri dünya standartlarında olup, dünyadaki son gelişmeler yakından takip edilmektedir. Yeni ürünlerin geliştirilmesine ve katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine giderek daha fazla kaynak tahsis edilmektedir.

Demir çelik sektörümüzde hâlâ ağırlıklı olarak uzun inşaat demiri üretiliyor olmasına rağmen, son yıllarda yassı mamule yönelik yatırımların arttırılması ile yassı mamul üretim

kapasitesindeki açığıımızın kapatılması yönünde ciddi adımlar atılmıştır. Yassı mamulün yanı sıra, vasıflı çelik ve yapısal çelik ürünlerindeki kapasite artışına yönelik Ar-Ge ve proje çalışmaları da, devam etmektedir.

10 yıldan beri gerek Türk Standartları ve gerekse muadili olan Avrupa normlarına uygun, "Sismik Kalite" özelliklerini yansıtan, depreme dayanıklı inşaat çeliklerinin üretildiği demir çelik sektörümüzde, son birkaç yıldır söz konusu kalitede çelik üretiminin yaygınlaştığı ve yurtdışından yoğun talep alındığı görülmektedir.

Çin'in son yıllarda dünya çelik üretimindeki payını olağüstü ölçüde arttıran yeni yatırımları ve dünya genelinde yaşanan yatay-dikey konsolidasyonlar, Ülkemiz demir-çelik sektörünün bugünkü konumunu koruyabilmesi için, özel tedbirler alınmasını şart kılmaktadır. Bu cümleden olarak,

- Üretim maliyetlerinin, Rusya, Ukrayna ve Çin gibi rakiplerimizle aynı seviyelere düşürülmesi,
- Devletin sektör üzerinde ek maliyetler yaratmaması,
- Girdi maliyetlerinin düşürülmesi,
- Sektördeki yeniden yapılanma ve katma değeri yüksek ürünlerin üretimine yönelik ürün dönüştürme çalışmaları ile AR-GE ve çevre yatırımları gibi projelerin önündeki bürokratik engellerin kaldırılması,
- Katma değeri daha yüksek ürünlerin yanı sıra, daha sofistike ürünlerin üretilmesine ve verimliliğin artırılmasına yönelik AR-GE faaliyetlerinin koordine edilmesi,

hayati önem taşımaktadır.

Önümüzdeki yıllarda, yassı ve vasıflı çelik ürünleri gibi katma değeri yüksek ürünlere yönelik olarak, demir çelik sektörünün üretim kapasitesinde gerçekleştireceği artışlar, arz-talep ve ihracat-ithalat dengelerinin daha sağlıklı bir zemine oturulmasına katkıda bulunacaktır.

8. Sektörün Yapısal Sorunları ve Çözüm Yolları

Sektörümüzün uluslararası piyasadaki rekabet gücünün korunması ve üretim faaliyetlerinin yeniden canlanması açısından;

- Hurda ve kömür ithalatına yönelik olarak uygulanan çevre katkı payı tahsilâtına son verilmesi,

- Sanayi kesimine, üretimin tüketimden fazla olduğu hafta sonları ve bayram tatillerinde, gece tarifesi uygulanması,
- TEİAŐ tarafından uygulanan sistem kullanım ücretlendirme sisteminin bölgeler arasında 3 kata yaklaşan, sektör içerisindeki rekabete aykırı farklılaőtırmaya son verilerek, Ege bölgesi tarifesinin diğer bölgelere de aynen uygulanarak, tek tarifenin sağlanması,
- TRT payı, belediye payı ve enerji fonu gibi kesintilerin kaldırılması,
- Kesinti ve vergilerin KDV matrahı dışında tutulması,
- Elektrik enerjisi fiyatlarında, tüketim miktarını esas alan ve tüketim arttıkça fiyatlarda düşüş sağlayan, AB ülkelerindeki sanayi tarife gruplarına benzer bir düzenlemeye gidilmesi,
- Sektörün başlattığı tüm yatırımların hızlandırılmasını teminen, yatırımların önündeki bürokratik engellerin süratle kaldırılması,

büyük önem taşımaktadır.

9. Sektörün AB Uyum Sürecinde Geldiği Nokta, Karşılaşılan Uyum Sorunları

1996 yılında, AB ile imzalanan demir çelik ürünleri ticaretinde gümrük vergilerinin kademeli olarak kaldırıldığı Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Anlaşması (AKÇT) gereğince, kapasite artırımına yönelik devlet yardımları yasaklanmış, istisnai olarak, ürün dönüşümü, modernizasyon, Ar-Ge ve çevre yatırımları konularındaki devlet yardımlarına, belirli şartlarla 5 yıl süre ile izin verilmiştir.

AKÇT ile imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması, Demir Çelik sektörümüzü, Avrupa Birliği ile entegre olmasına imkân sağlamıştır. Sektörümüz, 1996 yılından bu yana, Avrupa Birliği'nde yerleşik çelik üreticileri ile maliyetler açısından son derece büyük dezavantajlarına rağmen, başa baş rekabet etme becerisini göstermiş ve AB piyasasında ciddi bir pazar payına sahip olmuştur. Sektörümüz aynı zamanda, AKÇT anlaşmasının gereği olarak, devlet yardımları almadan, hızlı bir şekilde büyüme başarısını da göstermiştir.

AKÇT ile aramızdaki Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde, DTM AB Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda, 2001 yılından sonra başlatılan, "Türk Demir Çelik Sektörünün Yeniden Yapılandırılması Plânı"nın hazırlık çalışmalarına sektör kuruluşları da, iştirak etmiş ve gerekli teknik desteği vermiştir. Plân'ın ilk taslağı, 2003 yılı sonunda, daha sonra da, revize edilmiş hali 2006 yılında, AB Komisyonu'na sunulmuştur. AB Komisyonu yaptığı değerlendirmelerde, Plân'a dâhil olmak isteyen firmalardan, "Bireysel İş Plânı" hazırlamalarını talep etmiştir. Ancak, başlangıçta Plân'a dâhil olmak isteyen üretici

kuruluşlarımızın bir kısmı, uzayan süreç içerisinde, Plan'dan feragat etmek istediklerini bildirmişlerdir. Ulusal Yeniden Yapılandırma Plânı, AB Komisyonu'nun talebi üzerine, ana metin ve diğer bilgiler, ilgili kuruluşların görüşleri doğrultusunda revize edilerek, 29 Mayıs 2009 tarihinde, Dışışleri Bakanlığı kanalı ile AB Konsey'ine iletilmek üzere, AB Komisyonu'na gönderilmiştir.

Türk Demir Çelik Sektörü, AB ile uyum çalışmalarını en erken başlatan sektörlerden biri olarak, gerek, kalite ve gerekse, çevre konusunda, AB standartlarına uyum konusunda, çok yönlü çaba içerisinde. AB ile uyum sürecinde, Çevre, Kalite ve Enerji, İşçi Sağlığı ve Güvenliği vb konularda, mevzuatımızın, AB direktifleri birebir tercüme edilerek, ilgili sektör kuruluşlarının görüş ve değişiklik önerileri yeterince dikkate alınmadan ve ülke koşulları göz önünde tutulmayarak, gerekli alt yapı oluşturulmadan yürürlüğe konulması, yasal düzenlemeler konusunda çok büyük bir sorun oluşturmaktadır. Bu şekilde hazırlanmış bulunan tebliğ ve yönetmelikler, gereksiz bürokrasiye sebebiyet vererek, maliyetleri olağanüstü derecede arttırmakta, sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamadığı gibi, üretim faaliyetlerini de aksatmaktadır.

10. Sektörel Yapılanma

TOBB Demir-Demir Dışı Metaller Sektör Meclisi faaliyetlerinin koordine edilmesinde etkin rol oynayan sektörümüz, yurtiçinde çok sayıda sivil toplum örgütünün üyesidir. Yurtdışında ise üyesi olduğumuz Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Dünya Çelik Derneği (WSA) ve Avrupa Demir Çelik Endüstrileri Konfederasyonu (EUROFER) gibi uluslararası kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen çalışmalara, aktif bir şekilde iştirak etmektedir.

11. Sektörün Rekabet Gücünün Artırılması ve Verimlilik

Türk demir-çelik sektörü, girdilerini teşkil eden hurda ve cevherde büyük oranda ithalata bağımlı olması sebebiyle, dış etkenlere açık bir konumda bulunmakta ve Çin, Avrupa ve Amerika'daki gelişmelerden doğrudan etkilenmektedir. Bu nedenle, girdi maliyetleri açısından, avantajlı bir konumda olmadığı görülmektedir. Girdi maliyetlerinin önemli unsurlarından olan enerji, hurda, kok kömürü ve cevher fiyatlarında yaşanan artışlar, sektörü zor durumda bırakmaktadır. Rusya ve Ukrayna gibi kendi hammadde kaynaklarına sahip olan ülkelerdeki üreticiler ise, maliyet açısından avantajlı konuma gelmişlerdir. Söz konusu ülkeler hurda ihracatına getirdikleri vergi ve tarife dışı engellerle de, çelik sektörlerini desteklemektedir. Ayrıca, işgücü maliyetlerinin, sektörün en önemli rakiplerinden olan BDT ülkelerindeki çelik üreticilerine göre yüksek olmasından, sektör ciddi bir şekilde etkilenmektedir.

Çin'in çelik üretiminde, kendine yetebilir konuma gelmesi sonrasında, zaman içerisinde arz fazlalığı sebebiyle ihracatçı konumuna geçmesi, piyasadaki rekabetin daha da artmasına sebep olmuştur.

Sektör kuruluşları, üretim maliyetlerini düşürebilmek ve uluslararası piyasadaki rekabet avantajını arttırabilmek için, enerji verimliliği çalışmalarına ağırlık vermekte ve teknolojilerini sürekli bir şekilde güncel tutarak, rekabet güçlerini korumaya çalışmaktadır.

Dış Ticaret Müsteőarlıđı tarafından 2010 yılının Eylül ayında başlatılmıő bulunan 'Yerli Girdi Tedarik Stratejisi' çalışmalarını kapsamında;

- Dış ticarete ihtiyaç duyulan girdilere en uygun şartlarda, uygun fiyatlarla, engelsiz olarak erişim imkânının sağlanması,
- Girdi tedarikinde, mümkün olabildiğince, atıl kalan iç kaynaklara yönelmesi ve ithalat bağımlılığının azaltılması,
- Girdi tedariki ve kullanımında kaynak verimliliğini sağlayacak çözümler üretilmesi,

hedeflenmektedir. Söz konusu çalışmada belirlenen hedeflere ulaşılması halinde; demir çelik sektörümüzde, girdi tedarikinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması, rekabet gücünün iyileştirilmesi, yerli tedarik imkânlarının geliştirilmesi ve buna yönelik politika önerilerinin ortaya konulması mümkün olabilecektir.

12. 2023 Yılı Hedefleri

Dünyanın 10'uncu, Avrupa'nın ise 2'inci en büyük çelik üreticisi konumunda bulunan Türkiye'nin çelik üretim kapasitesi, son yıllarda dünya ortalamasının üzerinde bir hızla artış göstermiş ve 2000 yılındaki 19.8 milyon tondan, global kriz döneminde de sürdürülmüş bulunan yatırımlar sayesinde, 2010 yılında 43 milyon ton seviyesine yükselmiştir. Demir çelik sektörümüze yönelik yatırımlardaki hızlı artış devam etmektedir.

Özellikle yeterli çelik üretimleri bulunmayan, buna karşılık, yüksek miktarlarda çelik tüketen Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerine ihracat açısından elverişli bir coğrafyada yer alması, teknik bilgi birikiminin üst seviyede bulunması, çelik sektörümüze hızla yeni yatırımlar çekmekte ve Ülkemizi, bölgenin çelik üretim merkezi haline getirmektedir. Dünya çelik sektöründe önemli bir güç olan Türkiye lehine esen bu rüzgarın, iyi değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

2010 yılı itibariyle 43 milyon ton seviyesinde bulunan çelik sektörümüzün üretim kapasitesinin, 2015 yılında 55 milyon ve 2023 yılında 85 milyon tona, üretimimizin ise, 70 milyon tona ulaşması hedeflenmektedir. Mevcut durum itibariyle, dünyanın en büyük 10'uncu çelik üreticisi olan Türkiye'nin, 2023 yılında 7'nci sıraya yükselmesi ve Almanya'yı da geride bırakarak, Avrupa'nın en büyük çelik üreticisi konumuna ulaşması hedeflenmektedir.

1990'lı yıllardan bu yana devam eden ve dış ticaret açığımızı arttıran yassı ürün ithalatına son verilebilmesini teminen, son 5 yıl içerisinde gerçekleştirilen yassı ürün ağırlıklı yatırımlar sonucunda, yıllardır % 15 seviyesinde bulunan yassı ürünlerin toplam ham çelik üretim kapasitesi içerisindeki payı, 2010 yılı itibarıyla % 27,4 seviyesine ulaşmıştır. 2023 yılına kadar, katma değeri yüksek yassı, paslanmaz ve yapısal çelik ürünlerine yönelik yatırımlar sürdürülerek, yassı ürünlerin toplam kapasite içerisindeki payının, gelişmiş ülkelerdeki yapıya benzer şekilde % 50'nin üzerine çıkarılması ve 2015 yılından itibaren uzun ürünlerde olduğu gibi, yassı ürünlerde de net ihracatçı konumuna ulaşılması hedeflenmektedir.

Hızla artmakta olan vasıflı ve paslanmaz çelik üretimimizin de, 2023 yılı için 55 milyar dolar olarak belirlenmiş bulunan ihracat hedefimize ulaşmada, önemli bir katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Ancak kapasitemizdeki hızlı artışa rağmen, çelik sektörümüz 2010 yılında % 71 kapasite kullanım oranı ile faaliyet göstermiştir. Dünya çapındaki talep daralması ve rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen yüksek girdi maliyetleri, sektörün uluslararası piyasadaki rekabet gücünü sınırlandırmakta ve milyarlarca dolar tutarında kaynak tahsisi ile oluşturulan kapasitelerin etkin bir şekilde kullanılamaması sonucunu doğurmaktadır.

Demir çelik sektörümüzün, 2023 yılı için belirlenen 500 milyar dolarlık ülke ihracatına azami katkı sağlayabilmesi ve belirlenen hedeflerin de üzerine çıkabilmesi için, uluslararası piyasalarda rakipleri ile eşit koşullarda rekabet edebilmesini sağlayacak zeminin oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Demir çelik sektörümüz, diğer sektörlerden farklı olarak, AKÇT (Avrupa Kömür Çelik Topluluğu) ile Türkiye arasında 1996 yılında imzalanmış bulunan Serbest Ticaret Anlaşması gereğince, devlet yardımlarından yararlanamamakta, ancak ihrac pazarlarında doğrudan devlet teşvikleri ile ayakta tutulan firmalar ile rekabet etmektedir. Bu yönüyle, Sanayi Stratejisi Belgesi'nde yer alan, başta enerji ve çevre katkı payı olmak üzere, sektörün girdi maliyetlerinin düşürülmesine yönelik tespit ve tekliflerin, daha fazla gecikmeksizin hayata geçirilmesi, yalnızca sektörün uluslararası piyasadaki rekabet gücünün artırılması yönünden değil, Türkiye'nin hızla büyüyen dış ticaret ve ödemeler dengesi açığının azaltılması açısından da hayati önem taşımaktadır.

Çelik sektörümüz, üzerindeki yüklerin hafifletilmesi ile kapasite kullanım oranını rahatlıkla % 80'lerin üzerine çıkartacak, ihrac satışlarını çok daha yüksek seviyelere taşıyacak ve 2023 yılı için belirlenmiş olan ihracat hedefini aşacak potansiyele ve güce sahip bulunmaktadır.

Alüminyum Sanayii

1.Giriş

Dünyada demir-çelikten sonra en çok üretilen metal olan alüminyum, inşaat sektöründe, özellikle çatı ve cephe kaplama, kapı ve pencere, merdiven, iskele ve sera yapımlarında yoğun olarak kullanılmaktadır. Bunun dışında otomotiv, uçak ve vagon yapımı, elektrik, ambalaj ve metalurji alanlarında da kullanımı bulunmaktadır.

Dünyada hâta genç bir metal olarak kabul edilen alüminyumun korozyon dayanıklılığı yüksek, ömrü uzundur. Alüminyum, inşaat sektöründe %25 oranında kullanılmaktadır. Alüminyumun tercih edilebilirliğinin en büyük nedenleri arasında hafifliği, ömrünün uzunluğu, dış etkenlere ve değişik iklim şartlarına karşı dayanıklılığı, kolay biçimlendirilebilmesi, düşük bakım maliyetleri, renklendirilebilmesi ve teknolojik açıdan sonsuz ürün çeşitliliği gibi alternatif özelliklere sahip olması bulunmaktadır.

Alüminyum dünyada bileşik (oksit) halinde bulunur. En önemli hammaddesi boksittir. Dört ton boksitten bir ton alüminyum elde edilmektedir. Boksit rezervleri dikkate alındığında Türkiye'nin dünyanın boksit rezervinin %1'ini barındırdığı bilinmektedir. Cevherlerin %95'i (422 milyon ton) Toroslar kuşağında yer almaktadır.

Alüminyum sanayisi, birincil ve ikincil olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İkincil alüminyum, hurdadan elde edilmektedir. Üretim yöntemlerine göre de alüminyum ürünleri; hammadde (külçe, biyet) ve yarı ürünler (ara mallar) olan ekstrüzyon ürünleri (alüminyum profiller, çubuklar, lamalar, filmaşinler), yassı ürünler (levha, şerit, folyo), döküm ürünleri ve iletkenler olarak gruplandırılmaktadır.

Alüminyumun yeniden değerlendirilmesi sonucu elde edilen ikincil alüminyuma olan talep, yüksek enerji maliyetleri ve çevreci yaklaşımlara paralel olarak artmaktadır. İkincil alüminyum, birincil alüminyumda harcanan enerjinin yalnızca %5'i kadarını tüketmektedir. Bu nedenle, maliyetleri düşüktür.

Bazı mühendislik uygulamalarında çeliğe alternatif olarak alüminyum tercih edilmektedir. Özellikle köprü inŐaatlarında kullanılan alüminyum sayesinde yük taşıma kapasiteleri artmakta, ölü yük ağırlığı azalmakta ve yüksek korozyon mukavemeti gözlenmektedir.

Alüminyum inşaat sektörü dışında ambalaj, taşıt ve taşıt komponenti, tel ve kablo üretimi, makine ve makine elemanları üretiminde yaygın olarak kullanılmaktadır.

2. Dünyada Alüminyum Sanayii

Alüminyum ilk olarak 1808 yılında İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Alüminyumun endüstriyel çapta üretimi ise, 1886 yılında elektroliz yöntemi ile başlamıştır. Bu, günümüzde halen kullanılan yöntem olduğundan, 1886 yılı alüminyum endüstrisinin başlangıç yılı olarak kabul edilmektedir. Ancak alüminyumun verimli kullanılmaya başlanması 1895 yılını bulmuŐtur.

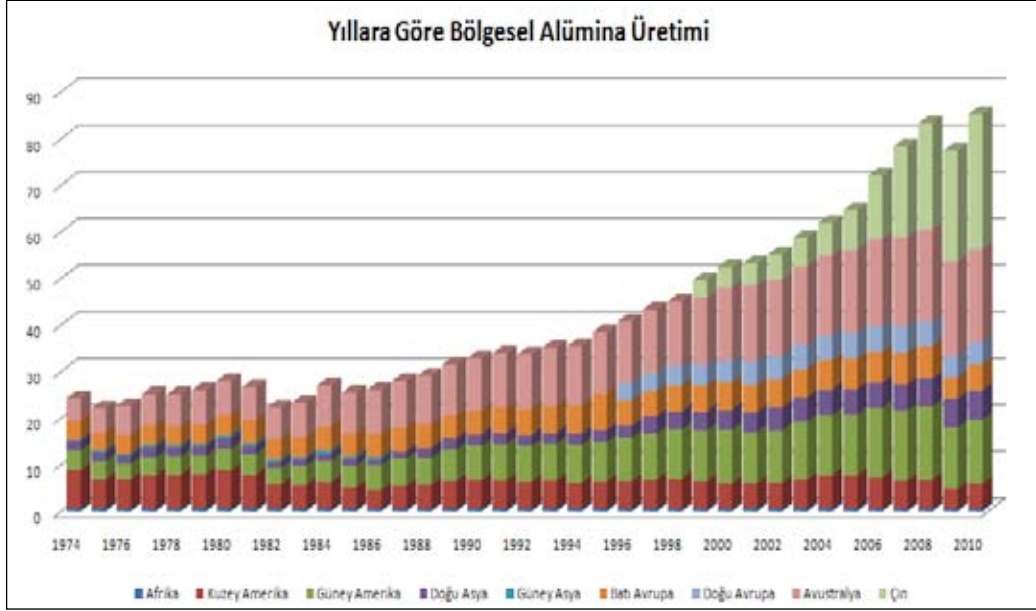
Bugün alüminyum hammadde üretiminde, bütün dünya tarafından kullanılan 5 ana üretim aşaması vardır. Bunlar sırasıyla, boksit madeni işletmeciliği, boksit cevherinden alümina üretimi, alüminadan elektroliz yolu ile sıvı alüminyum üretimi, sıvı alüminyumun alaŐımlandırılarak dökülmesi, ekstrüzyon, haddeleme işlemleriyle yarı ürün veya uç ürün üretimini kapsamaktadır.

Bu kademelerin hepsi bağımsız birer sanayi koludur. Dünyada bu kademelerin tümünün bir arada bulunduğu tesis sayısı çok azdır ve bu tip tesislere “entegre tesis” adı verilmektedir.

2.1. Dünya alüminyum üretimi

Birincil alüminyum ürünlerinin dünya çapındaki üretimi 2001 yılından başlayarak artış göstermektedir. 2008 yılında %3,6 oranında artan birincil alüminyum üretimi, 38,8 milyon tona ulaşmıştır. 2009 yılında ise, dünya çapındaki üretim 36,4 milyon ton olarak gerçeleŐmiştir. Bu rakam bir önceki yıla göre %6,2’lik küçülmeyi ifade etmektedir.

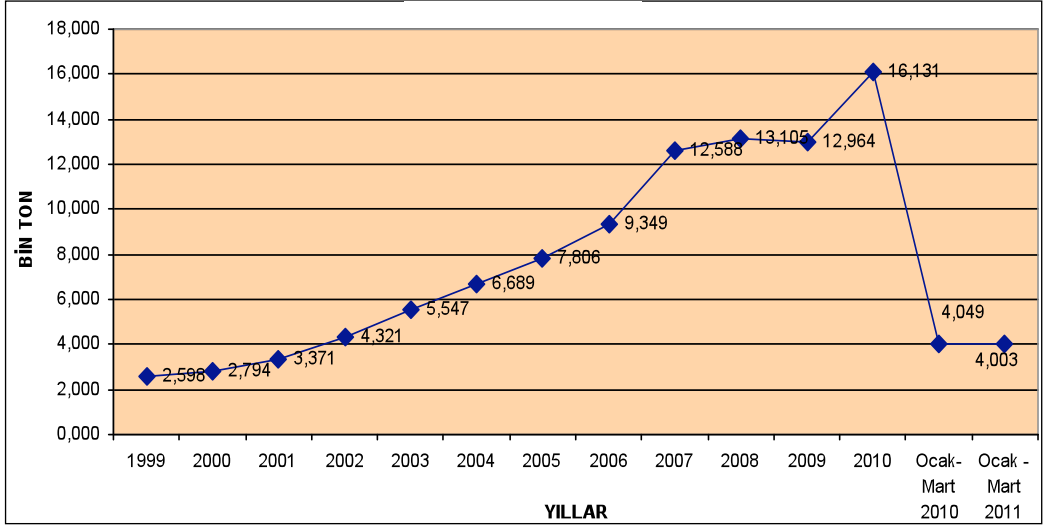
2010 yılı sonunda gerçeleŐen üretim miktarı, 2009 yılı rakamına göre yaklaşık % 11,2’lik bir büyüme ile 40,4 milyon tona ulaşmıştır.

GRAFİK- 1: TÜRKİYE'NİN ERGİTME (ÇELİKHANE) KAPASİTESİ (1.000 TON)**TABLO-1: DÜNYA BİRİNCİL ALÜMİNYUM ÜRETİMİNİN BÖLGESEL DAĞILIMI (1.000 TON)**

Yıllar	Afrika	Kuzey Amerika	Güney Amerika	Asya (Çin hariç)	Batı Avrupa	Doğu-Orta Avrupa	Okyanusya	Çin	Körfez Bölgesi	Toplam
2000	1.178	6.041	2.167	2.221	3.801	3.689	2.094	2.794	-	23.985
2001	1.369	5.222	1.991	2.234	3.885	3.728	2.122	3.371	-	23.922
2002	1.372	5.413	2.230	2.261	3.928	3.825	2.170	4.321	-	25.520
2003	1.428	5.495	2.275	2.475	4.068	3.996	2.198	5.547	-	27.482
2004	1.711	5.110	2.356	2.735	4.295	4.139	2.246	6.689	-	29.281
2005	1.753	5.382	2.391	3.139	4.352	4.194	2.252	7.806	-	31.269
2006	1.864	5.333	2.492	3.493	4.182	4.230	2.274	9.349	-	33.218
2007	1.815	5.642	2.558	3.717	4.305	4.460	2.315	12.588	-	37.400
2008	1.715	5.783	2.660	3.923	4.618	4.658	2.297	13.105	-	38.759
2009	1.681	4.759	2.508	4.400	3.722	4.117	2.211	12.964	-	36.362
2010	1.742	4.689	2.305	2.500	3.800	4.253	2.277	16.131	2.724	40.421

Kaynak: International Aluminium Institute (IAI)

GRAFİK-2: ÇİN'İN ALÜMİNYUM ÜRETİMİ (1.000 TON)

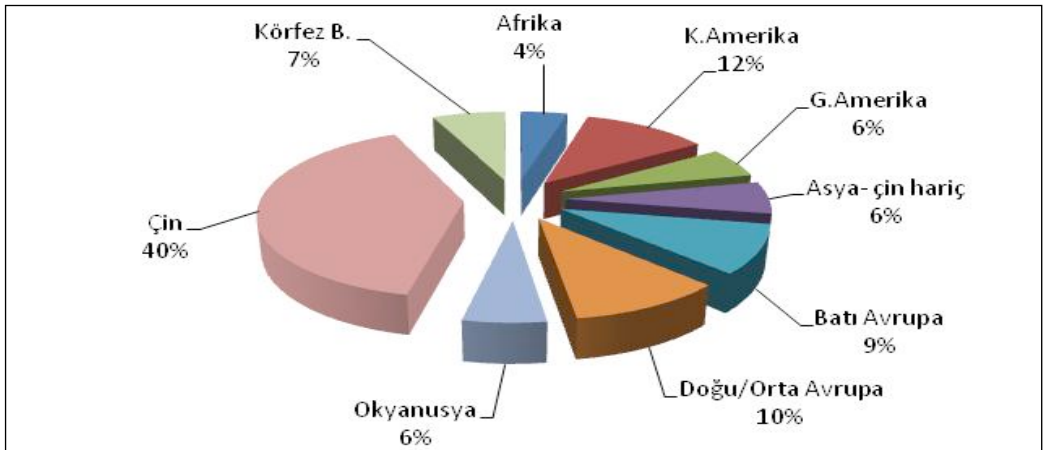

Kaynak: International Aluminium Institute (IAI)

2010 yılındaki dünya alüminyum üretiminin, %40'ı Çin'de, %19'u Avrupa'da, %18'i Amerika'da, %7'si Körfez Bölgesi'nde, %6'sı Çin hariç Asya'da, %6'sı Okyanusya'da ve %4'ü Afrika'da yapılmıştır.

Avrupa üretiminin, dünya üretiminin %20'sini oluşturmasına rağmen, AB ülkeleri çevreyle ilgili sebeplerle, birincil alüminyum üretiminden çekilmeye başlamıştır.

GRAFİK-3: DÜNYA BİRİNCİL ALÜMİNYUM ÜRETİMİNİN BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI (2010)

Kaynak: International Aluminium Institute (IAI)

2.2. Dünya alüminyum tüketimi

Dünyadaki alüminyum tüketimi en fazla ulaşım alanında yapılmaktadır. Arkasından ambalaj, inşaat, makine, elektrik ve öteki alanlar gelmektedir. Alüminyumun dünyadaki üretim ve tüketimindeki artış devam ederken, tüketimde liderlik Çin'in elinde bulunmaktadır. Çin'in ardından sırasıyla Amerika, Batı Avrupa ve Asya gelmektedir.

Kişi başı tüketim değerleri ise ABD'de 30 kg, İtalya'da 28 kg, Fransa'da 23 kg ve Yunanistan'da 15 kg düzeyindedir.

İnşaat sektörü ise yılda ortalama Avrupa'da 1,2 milyon ton, ABD'de 1,05 milyon ton, Japonya'da 915 bin ton alüminyum kullanmaktadır.

Alüminyum döküm parçalarına olan talep de son yıllarda dünya genelinde artış göstermiştir.

2.3. Dünya alüminyum ihracat ve ithalatı

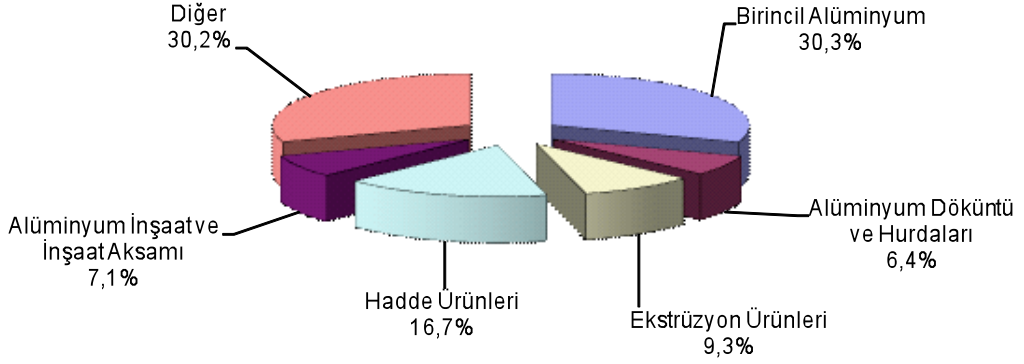
2009 yılında uluslararası alüminyum ticaretinde %30'lar seviyesinde düşüş gözlemlenmiştir. Gerek alüminyum ihracatında gerekse ithalatında birincil alüminyum en büyük paya sahiptir. 2009 yılında dünya birincil alüminyum ihracat ve ithalatı bir önceki yıla göre %36 azalmıştır. Böylece ihracat 34, ithalat ise 35,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

TABLO-2: DÜNYA ALÜMİNYUM İHRACATI (1.000 TON)

Madde Adı	2005	2006	2007	2008	2009	% değişim (09/08)
Birincil Alüminyum	35.280.840	46.910.092	51.038.528	52.670.920	33.950.136	-35,5
Alüminyum Döküntü ve Hurdaları (İkincil Al.)	6.408.463	10.123.071	11.826.138	11.893.727	7.218.019	-39,3
Ekstrüzyon Ürünleri	10.018.269	14.029.419	16.571.047	14.611.813	10.361.735	-29,1
Hadde Ürünleri (saclar, levhalar)	18.931.124	24.002.886	28.078.472	29.656.910	18.702.476	-36,9
Alüminyum İnşaat ve İnşaat Aksamı	5.448.682	6.809.397	9.132.228	10.539.525	7.918.805	-24,9
Diğer	28.539.286	34.319.231	41.145.795	44.216.497	33.856.805	-23,4
Toplam	104.626.664	136.194.096	157.792.208	163.589.392	112.007.976	-31,5

Kaynak: International Trade Centre / *76 GTİP numaralı ürünleri kapsamaktadır.

GRAFİK-4: DÜNYA ALÜMİNYUM İHRACATININ ÜRÜN TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI (2009)

Kaynak: International Trade Centre

TABLO-3: DÜNYA ALÜMİNYUM İTHALATI (1.000 TON)

Madde Adı	2005	2006	2007	2008	2009	% değişim (09/08)
Birincil Alüminyum	38.916.252	54.267.800	59.165.700	55.598.860	35.480.192	-36,2
Alüminyum Döküntü ve Hurdaları (ikincil Al.)	6.514.132	9.978.847	11.841.255	11.888.285	7.471.051	-37,2
Ekstrüzyon Ürünleri	8.318.451	11.434.497	13.773.965	14.030.014	9.654.837	-31,2
Hadde Ürünleri (saclar, levhalar)	18.691.484	23.418.840	27.333.444	28.218.904	18.084.528	-35,9
Alüminyum İnşaat ve İnşaat Aksanı	4.630.596	5.771.297	7.073.896	8.125.446	6.737.903	-17,1
Diğer	27.866.773	32.886.063	38.621.292	41.374.811	34.133.449	-17,5
Toplam	104.937.688	137.757.344	157.809.552	159.236.320	111.561.960	-29,9

Kaynak: International Trade Centre / *76 GTİP numaralı ürünleri kapsamaktadır.

3. Türkiye’de Alüminyum Sanayii

3.1. Şirket profili ve istihdam

Türkiye, alüminyum ile 1950’li yıllarda tanışmış ve alüminyum uygulamaları da 20. yüz-yılın ikinci yarısında başlıca bina doğramaları, mutfak eşyaları ve elektrik enerjisi naklinde kullanılan iletkenlerin yapımı ile başlamıştır.

Gelişmiş ülkeler ile karşılaştırıldığında alüminyumun ülkemizde kısa bir geçmişi vardır. 1956 yılında, çok küçük ve az sayıdaki atölyelerde, 100 ton kadar alüminyum işlendiği söylenmektedir. 1960’lardan itibaren, özellikle dayanıklı tüketim mallarının üretimine başlanması ve otomotiv sektöründeki gelişmeler, alüminyuma olan talebi artırmıştır.

1967’de birincil ham alüminyumun üretildiği tek tesis olan **Eti Alüminyum A.Ş.**’nin Seydişehir Alüminyum Tesisleri ile Türkiye’de alüminyum üretimine başlanmıştır. Fabrika, 1970’li yılların sonuna dek değişik ünitelerin eklenmesiyle gelişim göstermiştir. 1980’li yıllarda enerji krizleri nedeniyle, kapasitede dalgalanmalar yaşayan fabrikada, 1985’te %100 kapasite geri kazanılmıştır. Firma, 2005 yılında özelleştirilmiştir. Öteki özel sektör alüminyum üreticisi kuruluşlar, yarı ya da uç ürün (işlenmiş alüminyum) üretimi yapmaktadır.

Türkiye alüminyum sektörü 4 milyar dolara yakın iş hacmiyle ülke sanayisinin en önemli sektörlerinden birisidir. Son yıllarda özellikle hadde ve ekstrüzyon ürünlerinde yapılan yeni yatırımlar sayesinde dünya pazarlarında rekabet edebilir ölçekte kapasitelere ulaşılmış olup bu sektörler ihracatta önemli aşamalar kaydetmektedirler.

Günümüzde Türkiye alüminyum sektörü, büyüyen ve gelişen bir sektör olup, yükselen bir trendle alüminyum yarı ürünlerini ve çeşitli diğer ürünleri, Avrupa, Asya ve Afrika ülkelerine ihraç ederek, önemini ve gelişmesini gün geçtikçe artırmaktadır.

Alüminyum sanayisinde değişik alanlarda faaliyet gösteren 1.500’ü aşkın firma bulunmaktadır ve toplam istihdam 30.000 dolayındadır.

Doğrudan inşaat sektörü ile ilgili olarak ise ekstrüzyon alt sanayisinde 75’den fazla firma üretici olarak faaliyet göstermektedir. Ayrıca, 2007 yılında Türkiye’de bulunan ekstrüzyon pres sayısı 149 adete ulaşmıştır. İnşaat ile ilgili ekstrüzyon, yassı ürünler, döküm ürünleri ve iletkenler alanında faaliyet gösteren firmaların tümü özel sektöre ait olup, yabancı sermaye katılımı çok sınırlıdır. Bununla birlikte sektörde firmaların genelde dağınık ve küçük orta ölçekli olduğu görülmektedir.

Sektördeki yatırımlar iki tür üretim teknolojisinden biri olan “sürekli döküm” teknolojisi üzerine yoğunlaşmıştır. Bu tür teknolojiye, diğer teknoloji yöntemi olan “direkt döküm” teknolojisine oranla yapılan yatırım meblağının düşük olması bu teknoloji üzerinde yo-

ğunlaŐmanın nedenidir. Ayrıca "sürekli döküm" teknolojisi, "direkt döküm" teknolojisine göre daha düşük miktarlarda kapasite artırımına olanak sağlanmaktadır.

Türkiye'de, alüminyum ekstrüzyon, yassı ürünler, döküm ürünleri ve iletkenlerin geniş çapta üretimi, özel sektör tarafından gerçekleştirilmektedir. Sektördeki kuruluşlarda yabancı sermaye payı bulunmamaktadır. Sektörde genel olarak büyük kapasiteli tesislerde teknoloji yoğun, küçük firmalarda ise emek yoğun üretim sistemi uygulanmaktadır.

3.2. Üretim ve kapasite

Türkiye Alüminyum sanayisinde faaliyet gösteren, hammaddeden uç ürün üreten firmaların toplam üretim kapasitelerinin, yılda 800 bin tonun üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

2007 yılında yapılan yeni yatırımlarla yıllık üretim kapasitesi, ekstrüzyon ürünlerinde 360 bin tona, yassı ürünlerde 200 bin tona ulaşmış olup, döküm ürünlerinde 130 bin ton, iletkenlerde ise 45 bin ton olarak tahmin edilmektedir. Sektörde yaklaşık 125 bin ton atıl kapasite olduğu düşünülmektedir. Söz konusu atıl kapasitenin ihracatla aşılması önem arz etmektedir.

Kapasite kullanım oranı 2007 yılında özellikle ekstrüzyon ve yassı alüminyum üretimine yönelik yeni yatırımlarla %83'ler seviyesine ulaşmıştır. Ancak 2008 yılı son aylarında başlayıp tüm dünyayı etkileyen küresel ekonomik kriz, ülkemizi de etkisi altına alarak, kapasite kullanım oranını %60 seviyelerine düşürmüŐtür.

2009 yılında, küresel ekonomik krizin etkilerini kendi çabaları ve tedbirleri ile aşan sektör, 2008 yılına göre, üretiminde dünya gidiŐatına paralel düşüş yaşasa da, 2010 yılı başından itibaren çok çabuk toparlanmış ve önceki hızı ile tekrar yükselişe geçmiştir.

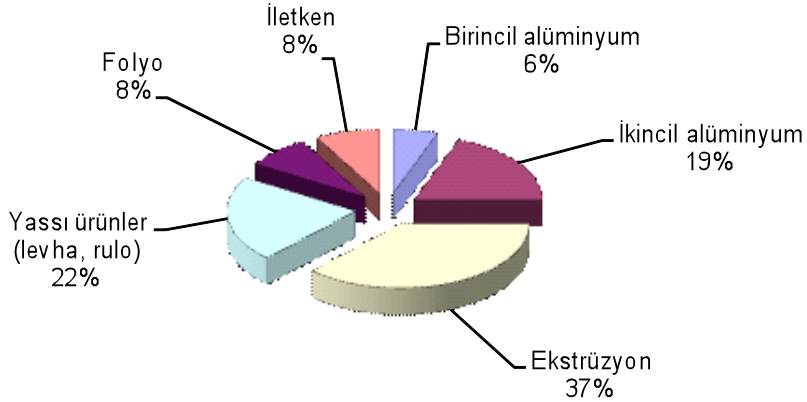
Birincil alüminyum üretimi yapılan Seydişehir Alüminyum Tesisleri'nin, tek başına üretim kapasitesi yıllık 60 bin ton olmasına rağmen, 2009 yılı sonunda sadece 35 bin tonluk üretim yapılmış ve bu miktar da olduğu gibi yurtdışına ihraç edilmiştir. 2010 yılında da Seydişehir üretimi 63 bin ton olarak ifade edilmiştir.

TABLO-4: TÜRKİYE'DE ALÜMİNYUM ÜRETİMİ (TON)

ÜRETİM	2005	2006	2007	2008	2009	2010	%değişim (09/08)	%değişim (10/09)
Birincil Alüminyum	60.000	60.000	60.000	60.000	35.000	63.000	-41,7	80,0
İkincil Alüminyum	65.000	70.000	80.000	94.000	120.000	150.000	27,7	25,0
Ekstrüzyon	190.000	215.000	235.000	265.000	230.000	275.000	-13,2	19,6
Yassı ürünler (levha-rulo)	130.820	125.314	146.281	140.584	135.230	198.016	-3,8	46,4
Folyo	33.061	35.059	39.504	43.173	50.721	60.000	17,5	18,3
İletken	30.000	33.000	35.000	33.150	50.000	70.000	50,8	40,0
Döküm	67.000	82.500	112.150	122.000	96.500	128.00	-20,9	32,6

Kaynak: Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği

Ülkemizin ekstrüzyon alt sanayisi, yapı sektöründe en fazla kullanılan alüminyum koludur. Türkiye'de ekstrüzyon sanayisinde alüminyum profiller (lama, boru, çubuk ve köşebentler) ve karmaşık şekilli alüminyum profiller (mimari ve endüstriyel profiller) üretimi yapılmaktadır. Ekstrüzyon sektöründe son dönemde yapılan yatırımlar ile daha modern ve büyük ölçekli kapasitelere yaklaşılmaktadır.

GRAFİK-5: ALÜMİNYUM ÜRETİMİNİN ÜRÜN ÇEŞİTLERİNE GÖRE DAĞILIMI (2009)

Kaynak: Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği

Her yıl ortalama %10'luk büyüme hedefleyen sektörde, üretim ve ihracat hacminde, ekonominin istikrarlı seyri halinde, otomotiv, beyaz eşya ve inşaat sektörlerinin gelişimiyle de, beklenen hedefe ulaŐılabileceđi öngörülmektedir. Ancak 2008 yılında dünyada yaşanan ekonomik kriz, dış ve iç pazarlarda daralmayı beraberinde getirmiŐtir. Eylül 2008'den itibaren baŐlayan üretim düşüŐü, Aralık 2008'de %20'lerin üzerine çıkmıştır. Yukarıdaki ana ürün gruplarında, 2007 yılında, 2006 yılına nazaran ortalama %14 civarında olan üretim artışı, 2008 yılında, 2007 yılına göre yarıya inmiŐtir. 2009 Ocak ayında devam eden dış ve iç pazar daralması nedeniyle, üretim düşüŐü %30'lar seviyesine yükselmiş, bu durum sektörde birçok üretim tesisinin kapasitesini düşürmesine, bazı tesislerin vardiya sayısını azaltmasına ve bir kısmının da üretimini durdurmasına sebebiyet vermiştir.

Ekstrüzyon üretimi alanında 2009 yılında, 2008 yılına göre %13,2'lik bir düşüş kaydedilse bile, firmalar 2010 yılı başı itibariyle çok çabuk toparlanarak, üretimlerine talepler doğrultusunda hız vermiŐlerdir. 2010 yılı sonu itibariyle, ekstrüzyon üretiminde yaklaşık %20, yassı mamul üretiminde ise yaklaşık % 46 civarında artış gerçekteŐmiŐtir.

3.3. Yurtiçi talep ve tüketim

Alüminyum, ölkemizde demir-çelikten sonra en çok tüketilen metaldir. 2006 yılında Türkiye iç tüketim rakamı 446.263 ton iken bu değer 2007 yılında 526.000 tona, 2008 yılında ise 556.697 tona ulaşmış, ancak 2009 yılında 505.979 tona inmiŐtir. Türkiye'deki iç tüketim rakamı 2007 yılından 2006 yılına %17,9'luk bir büyüme yaŐarken 2008 yılında büyüme, küçölerek de olsa devam etmiştir. Ancak 2009 yılında iç tüketim %9,1 azalarak 506 milyon tona düşmüştür.

Türkiye'de alüminyum tüketiminde gelişmiş ölkeler düzeyine varması beklenen bir artış söz konusudur. Alüminyum ekstrüzyon ürünleri, kullanım alanı olarak yaklaşık %70 ile en büyük payı almaktadır. Bu nedenle inşaat sektöründeki büyüme alüminyum ekstrüzyon sektörü ile doğru orantılıdır. Ancak yurtiçi inşaat sektöründe yaŐanmakta olan kriz, ekstrüzyon mamullerinin kullanılmasını önemli ölçüde etkilemektedir.

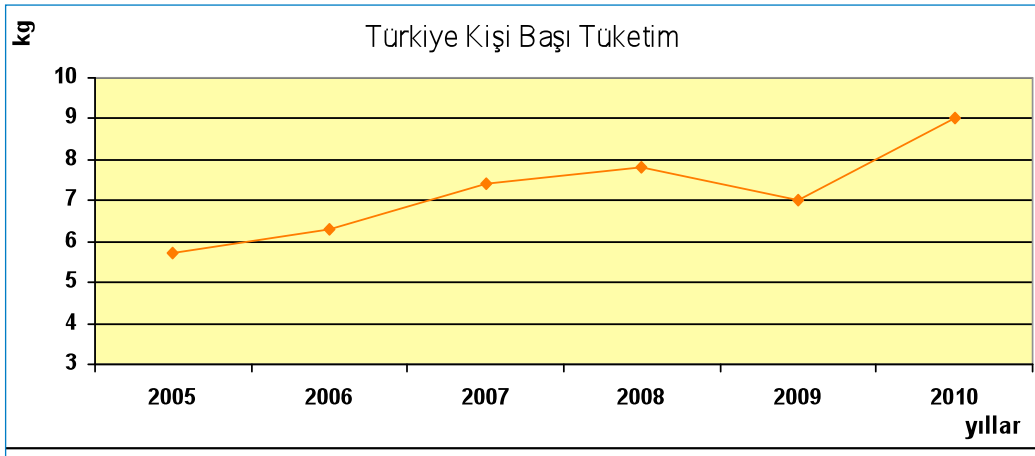
InŐaat sektöründe büyüme gerçekteŐse dahi, bu büyüme konut ağırlıklı olduğu takdirde yine alüminyum ekstrüzyon sektörüne, doğru orantılı olarak yansımamaktadır. Bunun en önemli nedeni konutlarda alüminyum ürünlerine alternatif PVC ürünlerin daha düşük fiyat nedeniyle tercih edilmesidir.

TABLO-5: TÜRKİYE'DE ALÜMİNYUM TÜKETİMİ (TON)

TÜKETİM	2005	2006	2007	2008	2009	2010	%değişim (09/08)	%değişim (10/09)
Birincil Alüminyum (7601)	426.292	490.771	571.507	597.513	569.534	728.545	-4,7	27,9
İkincil Alüminyum (7602)	69.409	67.859	88.790	94.650	122.500	160.660	29,4	31,2
Ekstrüzyon (7604)	106.560	112.597	118.565	143.433	114.077	147.283	-20,5	29,1
Yassı ürünler (levha-ulo) (7606)	122.329	122.194	138.998	133.793	105.323	129.034	-21,3	22,5
Folyo (7607)	33.200	34.521	41.250	38.898	32.807	41.779	-15,7	27,3
İletken (7605-7614)	27.003	35.444	34.170	41.370	45.364	59.617	9,7	31,4

Kaynak: Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği

2008 yılı verilerine göre, Türkiye'de kişi başına alüminyum tüketimi 7,8 kg'a yükselmiştir. 2009 yılında, yine küresel ekonomik krize ve aynı zamanda da nüfus artışına bağlı olarak, 7 kg'a düşen kişi başına tüketim, 2010 yılı sonunda üretimin yeniden hız kazanmasıyla birlikte, 9 kg'a ulaşmıştır. Ulaşılan bu tüketim seviyesi, AB ülkelerindeki kişi başına 22 kg ve OECD ülkelerindeki 33 kg değerleriyle karşılaştırıldığında, oldukça düşük kalmaktadır.

GRAFİK-6: TÜRKİYE'NİN KİŞİ BAŞI ALÜMİNYUM TÜKETİMİ (KG/KİŞİ)

Kaynak: Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği

Tüketimin, kişi başına yılda 30 kg seviyelerine çıkacağı göz önünde bulundurulduğunda, sektörün önünde büyük bir gelişme alanı olduğu görülmektedir. Mevcut üretim tesislerimiz, dünya ölçülerine göre orta ve küçük ölçekli olmakla beraber, ekonominin gelişmesine paralel olarak sektörde de gelişme görülmektedir. Mevcut sorunların aşılması halinde alüminyum sektörü, hızlı büyüme sağlayacak sektörler arasında yer almaktadır.

3.4. İhracat

Alüminyum sanayisinde, ham alüminyum ihtiyacının büyük kısmının ithalatla karşılanıyor olmasına karşılık, sektör, ciddi oranda mamul madde ihracatı gerçekleŐtirmektedir. Mamul madde üretiminin yarıdan fazlası ihraç edilmektedir.

Bu ürün gruplarının ihracatında alüminyum ekstrüzyon ürünleri ilk sırada yer alırken, alüminyum hadde ürünleri ikinci sırada, alüminyum inşaat aksamı ise üçüncü sırada yer almaktadır.

Bütün alüminyum ürünlerinde, 2007 yılında 1,6 milyar dolar olan ihracat, 2008 yılında 1,8 milyar dolara ulaşmış, 2009 yılı sonunda ise 1,4 milyar dolara gerilemiştir. Bu da 2008 yılında 398 bin ton, 2009 yılında da 385 bin tonluk ihracatın gerçekleştirildiği anlamına gelmektedir.

2008 yılında, 2007 yılına göre, ürün türüne göre, gerek üretimde gerekse ihracat potansiyelinde bir büyüme yaşanmıştır. Büyümedeki en önemli etkenler, ürün kalitesinde Avrupa standardının yakalanmış olması, ürünlerin dış pazarlarda aranılır hale gelmesi ve bunun da doğrudan ihracat potansiyelini artırıcı yönde olumlu etkilerinin olmasıdır. Ancak 2008 yılının son çeyreğinden itibaren dünyada yaşanan ekonomik kriz, özellikle mamul ihracatının %60'ının gerçekleştirildiği AB pazarının daralmasına neden olmuştur. Sektörün 2007 yılı ihracatı, 2006 yılına göre, değer bazında %31,3 oranında artarken, 2008 yılı ihracatı, 2007 yılına göre, sadece %9,7 oranında artmıştır. İhracattaki düşüşün, son üç ayda giderek %30'lar seviyesine ulaşması ve iç pazardaki talep yetersizliği, sektörü büyük bir darboğazın içine sokmuŐtur. 2009 yılında ise mevcut pazarlarda olumlu bir gelişme görülmediğinden ve yeni pazar arayışları kısa sürede netice vermediğinden, ihracat %21 oranında küçölerek, 1,4 milyar dolara gerilemiştir.

2010 yılında ise sektör ihracatının ivmesi yeniden pozitif yönlü gelişmeye başlamış ve yılın sonunda 1,9 milyar dolar rakamına ulaşmıştır.

TABLO-6: TÜRKİYE'NİN ALÜMİNYUM İHRACATI (1.000 DOLAR)

Madde Adı	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birincil Alüminyum	49.968	116.594	154.045	150.976	60.018	170.913
İkincil Alüminyum	17.242	25.490	28.069	30.212	17.028	23.841
Alüminyum tozları ve ince pullar	95	75	129	88	144	133
Alüminyumdan çubuklar ve profiller (ekstrüzyon)	311.891	461.507	585.508	637.428	457.825	528.808
Alüminyum teller	1.647	3.082	4.290	3.614	4.788	17.394
Hadde ürünleri (saclar, levhalar)	169.362	223.987	307.322	313.359	230.864	440.021
Folyo	69.115	87.825	102.063	120.778	121.924	156.470
Alüminyum borular ve bağlantı parçaları	9.849	18.597	25.208	40.320	39.667	45.401
Alüminyum inşaat ve inşaat aksamı	91.082	114.173	150.250	199.648	193.500	211.172
Alüminyum kaplar	47.073	42.160	69.964	67.968	58.024	63.003
Alüminyum halatlar, kablolar	23.782	23.185	33.055	29.151	46.459	50.752
Alüminyumdan diğer eşya	84.502	117.128	159.738	183.080	168.917	209.321
Toplam	875.608	1.233.803	1.619.641	1.776.622	1.399.157	1.917.228

Kaynak: International Trade Centre

Alüminyum sektöründe ihracata yönelik çalışan üreticilerin çoğunluğu, Avrupa, Asya ve Türk Cumhuriyetleri pazarlarına satış yapmaktadırlar. 2010 yılında en fazla ihracat yapılan ülkeler, alüminyum alt gruplarına göre değişiklik göstermekle birlikte, Almanya, İtalya, Irak, Yunanistan ve İngiltere'dir.

**TABLO-7: TÜRKİYE'NİN ALÜMİNYUM İHRACATINDA ÖNDE GELEN ÜLKELER
(1.000 DOLAR)**

Ülkeler	2006	2007	2008	2009	2010
Almanya	202.184	275.836	319.537	241.435	347.963
İtalya	146.238	123.382	131.311	48.953	135.689
İrak	56.881	77.628	87.776	123.822	125.406
İngiltere	53.186	67.356	83.752	70.591	101.544
Yunanistan	6.658	68.569	63.114	43.395	99.428
Fransa	47.443	64.6	67.116	51.424	71.395
Bulgaristan	54.961	89.447	94.991	60.071	68.12
İsviçre	22.721	28.459	42.853	38.339	66.015
Libya	2.851	4.5	7.717	37.096	62.832
Azerbeycan	14.723	23.921	38.57	37.445	56.045
Diğer	625.957	795.942	839.883	646.586	782.791
Toplam	1.233.803	1.619.640	1.776.620	1.399.157	1.917.228

Kaynak: International Trade Centre

3.5. İthalat

Türkiye'de birincil alüminyum (öteki alt sektörlerin hammaddesi) üretim kapasitesinin 60.000 ton (Şeydişehir yıllık üretimi) ile sınırlı olması ve 2009 yılında da sadece 35 bin ton olarak gerçekleşen üretimin, yurtdışına ihraç edilmesi sebebiyle, sektörün hammadde ihtiyacının yaklaşık %90'ı ithal edilmek durumundadır.

Toplam alüminyum ve alüminyumdan eşya ithalatı, 2006 yılında değer olarak 1,8 milyar dolar iken, 2007 yılında %32 oranında artış göstererek, 2,3 milyar dolar olarak ger-

çekleşmiştir. 2008 yılında, %8 artarak, 2,5 milyar dolar olarak gerçekleşen ithalat, 2009 yılında ise 1,6 milyar dolara gerilemiştir.

2010 yılının sonu itibariyle ithalat hacminin 2,4 milyar dolara ulaşmasıyla, ileriye dönük iyimser beklentilerin gerçekleşerek, sektörün eski günlerine geri döneceği tahmin edilmektedir.

TABLO-8: TÜRKİYE ALÜMİNYUM İTHALATI (1.000 DOLAR)

Madde Adı	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birincil Alüminyum	Formun Üstü 785.431	1.239.573	1.619.895	1.715.744	1.073.850	1.752.021
İkincil Alüminyum	Formun Üstü 24.916	22.207	43.086	34.567	18.262	39.951
Alüminyum tozları ve ince pullar	Formun Üstü 6.222	7.939	9.879	12.488	7.912	10.844
Alüminyumdan çubuklar ve profiller (ekstrüzyon)	Formun Üstü 25.612	38.655	54.775	58.253	33.417	37.893
Alüminyum teller	Formun Üstü 20.571	17.118	21.901	43.380	21.206	36.645
Hadde ürünleri (saclar, levhalar)	Formun Üstü 186.049	257.131	334.826	347.732	208.848	297.625
Folyo	Formun Üstü 97.396	111.591	126.818	125.099	89.827	114.42
Alüminyum borular ve bağlantı parçaları	12.075	10.727	25.339	36.948	23.140	41.109
Alüminyum inşaat ve inşaat aksamı	Formun Üstü 19.219	24.063	35.113	43.050	22.466	26.590
Alüminyum kaplar	11.194	13.693	16.959	25.741	22.481	38.905
Alüminyum halatlar, kablolar	Formun Üstü 387	330	1.873	18.961	14.738	9.586
Alüminyumdan diğer eşya	42.963	54.106	63.013	81.739	66.280	81.755
Toplam	1.232.035	1.797.133	2.353.477	2.543.702	1.602.427	2.372.924

Kaynak: International Trade Centre

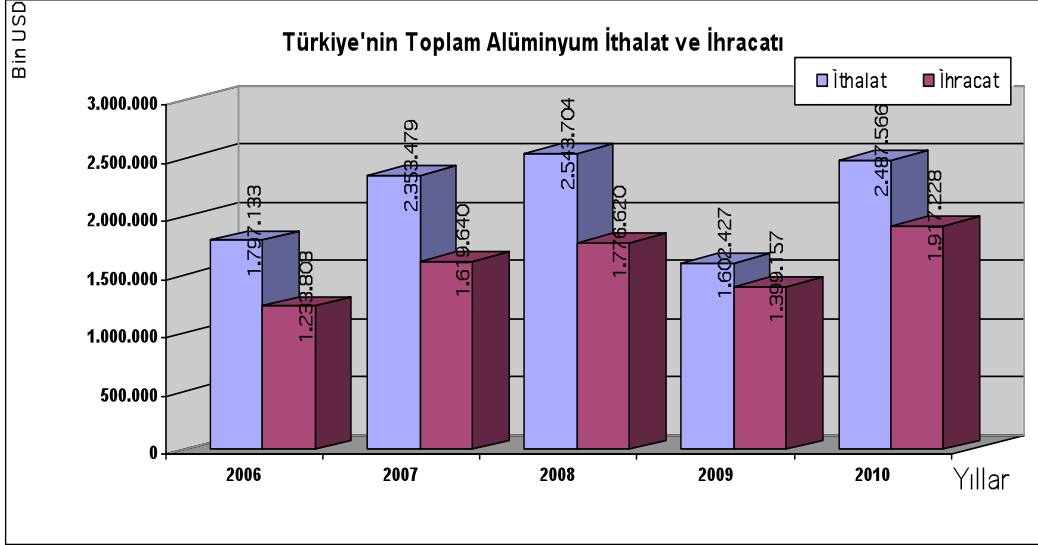
2010 yılının sonunda alüminyum ithalatında en büyük payı, %74 ile birincil alüminyum ürünleri almıştır. Birincil alüminyum ürünlerini, hadde ürünleri ithalatı takip etmiştir.

Alüminyum ithalatının en fazla gerçekleştirildiği ülkeler BDT, Ortadoğu ve Avrupa ülkeleridir. Daha önceki yıllarda olduğu gibi, 2010 yılının ilk üç çeyreğinde de, Rusya önemli bir farkla, ithalat yapılan ülkelerin içinde başı çekmektedir.

**TABLO-9: TÜRKİYE’NİN ALÜMİNYUM İTHALATINDA ÖNDE GELEN ÜLKELER
(1.000 TON)**

Ülkeler	2006	2007	2008	2009	2010
Rusya	743.543	1.071.005	1.093.501	432.910	869.141
Tacikistan	108.737	133.108	139.389	95.957	216.614
Norveç	37.768	29.413	38.492	140.083	198.999
Almanya	153.708	161.161	161.285	108.613	135.686
Kazakistan	1.829	1.405	63.947	34.092	113.070
Katar	0	0	1	0	80.854
Fransa	62.667	85.434	118.033	67.962	75.717
İtalya	67.882	85.195	83.032	49.768	68.352
B.Arap Emirlikleri	99.142	116.210	75.581	68.616	65.787
Çin	48.654	89.983	87.668	35.980	62.348
Diğer	473.203	580.565	682.775	568.446	600.998

Kaynak: International Trade Centre

GRAFİK-7: TÜRKİYE'NİN TOPLAM ALÜMİNYUM İTHALAT VE İHRACATI (1.000 \$)

Kaynak: International Trade Centre

4. Avrupa Birliği Süreci ve Alüminyum Sanayii

Alüminyum sektöründe Avrupa Birliği sürecinde gerçekleştirilen en önemli faaliyetler standardizasyon alanında olmaktadır. Türk Standartları Enstitüsü (TSE), alüminyum ürünleriyle ilgili standartları hazırlamıştır. Bu standartlara uygun ürünleri kullanarak, haksız rekabetin önüne geçilebileceği düşünülmektedir.

Devlet ihalelerinde, TSE markalı/belgeli ürünlerin alımı esası getirilmiştir. Ekstrüzyon ürünleri için TS 4925 - TS 5247 - TS 3188 ve TS 1164, eloksal kaplama için TS 4922, folyolar için TS 4365 - TS 4366, oluklu levhalar için TS 7677 - TS 7678, diskler için TS 5638, döküm alaşımları için TS 410, iletkenler için TS 434 - TS 490 - TS 592 - TS 1156 ve TS 1157 standartlarına uygunluk aranmaktadır.

TSE'nin yanısıra, Avrupa Yüzey İşlem Birliği'nin (ESTAL), elosal (anodik oksidasyon) için (QUALANOD), elektrostatik boyama (lake) için (QUALICOAT) olmak üzere, iki "kalite markası" bulunmaktadır. Özellikle, yurtdışına ihracat yapan, kaliteli ürünler üreten Türk firmaları, bu kalite belgelerine de sahip bulunmaktadır.

Türkiye özellikle döküm sektöründeki üretim miktarı ile Avrupa'daki sanayileşmiş ülkeleri takip etmektedir. Ancak Türkiye'deki dökümhane verimliliğinin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Çalışan sayısı başına, üretim miktarı da ülkemizde çok düşüktür. Yüksek işçilik ve yüksek oranda vergiler ve enerji maliyeti, üreticinin rekabet şansını azaltmaktadır.

Türk dökümcüsü, daha çok verimsiz olması nedeniyle, Avrupalı dökümcülerin istemediği, kısa serili ürünleri üretmektedir. Bu noktada enerji ve işçiliğin önemi daha fazla ortaya çıkmaktadır. Yeni ürün geliştirme yeteneği ve maliyeti, Türk dökümcüsünün en önemli rekabet üstünlüğü olmalıdır. Bu konuda Ar-Ge desteği ve Üniversite-Sanayi-TÜBİTAK işbirliğine çok ciddi ihtiyaç vardır.

Alüminyum sanayisinde mimari uygulama sektörü, Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde, AB içinde başa oynamaya aday bir sektördür. Standartların AB standartlarına uyumlu hale getirilmesi ve CE belgesi uygulaması ile sektörde faaliyet gösteren firmaların, uluslararası pazarlarda iş alabilmesinin, plânlı bir biçimde desteklenmesi durumunda, Türk firmaları yalnızca AB sınırları içinde değil, firma sıkıntısı yaşanan Ortadoğu ve Körfez ülkelerinde de rekabet edebilme şansına kavuşacaklardır.

5. Enerji / Çevre Duyarlılığı ve Alüminyum Sanayii

Alüminyum sanayisinin yarattığı en ciddi sorun, çevre kirliliğidir. Sürdürülebilirlikten uzak üretim yöntemleri nedeniyle Avrupa, artık birincil alüminyum üretiminden çekilmeye başlamıştır. Birincil alüminyum gereksinimleri, genellikle birincil alüminyum üretimi yapan gelişmekte olan ülkelerden, ithalat yoluyla temin edilmektedir.

Konuyla ilgili alüminyum sanayisinde gelişmeler olmaktadır. 1950-1986 yılları arasında yapılan teknolojik gelişmelerle, alüminyum eldesi için kullanılan enerji miktarı %30 oranında azalmıştır. Batı dünyasında alüminyum üretimi için kullanılan elektrik enerjisinin %60'ından fazlası hidroelektrik santrallerden elde edilmektedir. Alüminyum, kullanıldığı yerlerde, elde edilirken sarf olunan enerjinin defalarca fazlasını tasarruf ettirdiğinden ve sonsuz kez yeniden kullanılabilirdiğinden, bir "enerji bankası" olarak tanımlanmaktadır.

Kullanılan alüminyumun %30'u, hurdaların geri kazanılmasından elde edilmektedir ve elektrik, inşaat ve otomotiv sektörlerinde kullanılan alüminyumun %70'i, defalarca geri kazanılabilir niteliktedir.

Alüminyum üretim yöntemleriyle ilgili de çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Birincil alüminyum üretim tesislerinde flor gazı emisyonları %50, toz atıklar %75 oranında azaltılmıştır. Bu tesislerde oluşan atık miktarının, çevreye zarar vermeyecek seviyelere çekilmesine çalışılmaktadır.

Ayrıca sanayide çeşitli formlardaki alüminyum hurdaların (döküm hurdası, profil hurdası, levha hurdası, alüminyum kullanılmış eşya, vb) ve cürufun geri kazanımı için değişik ergitme fırınları kullanılmaktadır. Bunlar arasında yüksek verimli, düşük enerji harcayan yeni konsept fırın türleri öne çıkmaktadır.

6. Alüminyum Sektörünün SWOT analizi

6.1. Güçlü ve zayıf yönler

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<ul style="list-style-type: none"> Alüminyumun en önemli hammaddesi olan boksit rezervleri açısından Türkiye'nin dünya çapında zengin kaynaklara sahip olması, Türkiye'de birincil alüminyum üretimini 70 yıl süreyle karşılayabilecek alüminyum cevheri rezervinin olması, Avrupa ülkelerinin çevre ve işçilik maliyetleri gibi nedenlerle alüminyum işleme sanayisinden uzaklaşmasıyla, Türkiye'nin pazarda önemli bir potansiyel elde etmesi Alüminyum sistem doğrama ürünlerinin pazar payının artması Türkiye alüminyum sektörünün geldiği kalite seviyesinde, artık yabancı sistem profillerin alüminyum profil tedariklerini de Türkiye'den sağlaması Her tür amaca uygun ve her tipte üretilebilen sistem doğramaların, bütün test belgeleri ile tüketicilere güven vermesi Yeni teknolojilere yatırım yapan birkaç firmanın hem ulusal hem de uluslararası pazarlarda daha yüksek rekabet gücüne sahip olması ISO'nun "Birinci 500 Firma" sıralamasında alüminyum sanayisinde faaliyet gösteren firmaların yer alması Avrupa ile kıyaslandığında göreceli olarak ucuz ve eğitimli işgücünün bulunması Avrupa'ya ve gelişmesi muhtemel Ortadoğu ve Doğu Avrupa pazarlarına yakınlık Hammadde kaynaklarına yakınlık Yeni teknolojilere dayalı üretim tesislerinin varlığı Bilgi teknolojilerinin etkin kullanımı 	<ul style="list-style-type: none"> Özellikle ihracata yönelik çalışan firmaların, yüksek enerji maliyetleri nedeniyle rekabette zorlanmaları Elektrik kesintileri ve voltaj dalgalanmalarının sürekli üretim yapılan tesislerde iş ve zaman kaybına neden olması, böylece üretim verimliliğinin düşmesi Sektörün kaliteli enerjiye ihtiyaç duyması Yüksek enerji ve finansman maliyetleri Daha yüksek katma değerli ürün yelpazesindeki yetersizlik Alüminyum gereksiniminin, son 30 yılda 17 kattan fazla artış göstermesi ve her yıl artan alüminyum gereksinimine bağlı olarak tesislerde kapasite artırımı yapılması gerekliliği İkincil alüminyumun hammaddesi olan hurda kaynaklarının yetersizliği ve alüminyum hurdalarının katma değer yaratılmaksızın ihraç edilmesi Tesislere kapasite artırımı ve modernizasyon yatırımları yapılmadığından hammadde ihtiyacının %70-75'lik bölümünün ithalat yoluyla karşılanması Hammaddede %90 dışa bağımlılık ve hammadde ithalatından alınan gümrük vergileri Yatırım mallarında dışa bağımlılık Sektördeki ekstrüzyon firmalarının çoğunun teknolojisi eski, kalitesi düşük ekipman ve kalifiye olmayan personel ile kayıtlı yollara yönelerek üretim yapması Sektörde Ar-Ge ve yeni teknolojilere yatırım yapıp yüksek kalitede özgün tasarımlar ile kendi markalarını oluşturmuş firmaların ürünlerinin kopyalanarak, ancak ürün standardından ve kalitesinden ödün vererek daha ucuz fiyatlar ile satılabilmesinin sektörde haksız rekabete yol açması Sektörde dünya çapında bir test merkezinin bulunmaması ve test için Almanya, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerdeki akredite test merkezlerinin kullanılmak zorunda kalınması Sektörde faaliyet gösteren firmaların genellikle küçük ölçekli olması ve firma birleşmelerine ihtiyaç duyulması Sıcak haddeleme ile üretim kapasitesi olmaması Genel üretim sektörünün üzerindeki vergi ve faiz gibi ek yüklerin diğer rekabetçi ülkelere göre fazla olması

6.2. Fırsatlar ve tehditler

FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ul style="list-style-type: none"> Alüminyumun geri kazanımı olan, korozyona dirençli ve uzun ömürlü bir malzeme olması Hafiflik ve yüksek dayanım özellikleri gerektiren taşımacılık ve inşaat sanayisinde geniş kullanım alanının bulunması Endüstrinin pek çok kolunda milyonlarca değişik ürünün yapımında kullanım alanının olması Yapılan yatırımların arzı artırmasıyla dışa bağımlılığın azalması AB ve öteki batı ülkelerinde döküm sektörünün zorluğu, katma değerinin düşüklüğü, emeğe dayalı olması nedeniyle, bu sektörde yeni yatırımların yapılmayıp ihtiyaçların doğu Avrupa, Türkiye, Çin, Hindistan gibi ülkelerden temin edilme yoluna gidilmesi İç pazarın otomotiv, beyaz eşya, inşaat sektörlerindeki büyüme potansiyeli Ortadoğu ve Rusya'da hammadde kaynaklarının büyüme potansiyeli Avrupa yassı ve ekstrüzyon üretiminin rekabetçiliğinin azalması Büyüyen Orta ve Doğu Avrupa ile Ortadoğu pazarları Alüminyum'un diğer metalleri ikame etme imkanlarının artması Alüminyum sektöründe entegre üretim sistemlerinin, hammadde üretimi ve yarı mamul olarak ayrılma eğilimi Türkiye'de inşaat, otomotiv, dayanıklı tüketim eşyası, raylı taşımacılık, gemi inşaat ve paketleme gibi alüminyum kullanan sektörlerdeki hem kullanım oranı hem de sektörel büyüme potansiyeli Küresel ısınma nedeniyle otomotiv sektöründe daha az yakıt kullanımını teşvik eden alüminyum tüketiminin artması Irak'taki inşaat sektöründeki yüksek potansiyel ve Türkiye'nin bölgeye yakınlığı Avrupa Birliği'ne uyum çalışmalarının başlatılması 	<ul style="list-style-type: none"> Ekolojik sorunlar Alüminyum sanayisinde iç talebin var olan kapasiteyle karşılanamaması nedeniyle ithalat oranlarının yükselmesi AB'ye geçiş sürecinde arıtma tesisleri kurulmasının getireceği maddi yükler Hammadde girdisinde sektördeki firmaların metal borsalarındaki dalgalanmaya açık durumda bulunması Boksit, alumina ve sıvı metal üretiminde tekelleşme Çin devlet politikası ile desteklenen (dampingly) alüminyum hammadde, yarı mamul ve mamul ürünlerinin Türkiye'ye ihracatının artması Yarı mamul ve mamul ürünlerde iç pazarlarını koruyan ve ihracata destek veren Hindistan ve Endonezya gibi ülkelerden gelen haksız rekabetin, hem Türkiye için hem de Türkiye'nin ihracat pazarları için risk teşkil etmesi AB çevre politikasının rekabet gücüne etkisi AB entegrasyonunda işgücü maliyeti artışı Hammadde fiyatlarındaki fiyat belirsizliği ve dengesiz fiyat inişleri Çevre kanunlarının ağırlaşması nedeniyle çalışma koşullarının güçleşmesi ve maliyetlerin yükselmesi AB üyeliği sürecinde sektörü bekleyen yaptırımlar PVC, kompozit ve ahşap gibi alternatif malzemelerin kullanımı Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde Güney Kore, Ukrayna, Körfez Ülkeleri gibi ülkelerle serbest ticaret anlaşmalarının tehdit oluşturması

7. İleriye Dönük Beklentiler

Alüminyum ekstrüzyon ürünlerinin Türkiye'deki ve dünyadaki en büyük kullanım sahası inşaat sektörüdür. Alüminyum cephe, doğrama, pencere, kapı vs gibi mimari uygulama olarak bilinen ürünlerin hammaddesini oluşturur. Alüminyum ekstrüzyon ürünlerinin bu

sektördeki alternatifleri PVC ve ahşap uygulamalardır. Alüminyum ekstrüzyon ürünlerinin otomotiv, sanayi, raylı taşımacılık gibi sahalarda uygulama oranı Türkiye’de henüz dünya ortalamalarına ulaşmamıştır ancak son yıllarda artan ihracat oranlarıyla birlikte bu sektör- lere girilmeye başlanmıştır.

İnşaat sektörü dışındaki kullanım sahalarında alüminyum ekstrüzyon ürünlerinin alter- natifi olarak başta çelik olmak üzere plastik ve kompozit malzemeler yer almaktadır. Alüminyum ekstrüzyon ürünlerinin en büyük maliyet kalemleri hammadde olması ve ham- madde fiyatının da Londra Metal Borsası’na bağlı olması nedeniyle ürün fiyatlarında ya- şanan dalgalanmalar hem üreticileri hem de kullanıcıları zor durumda bırakmaktadır.

AB ülkelerinde yaşanan ekonomik kriz ve durgunluk inşaat sektörünü de etkilemiş ve bu ülkelerdeki firmalar ya iflas etmiş ya da büyük sermaye gruplarının eline geçmişlerdir. Bu gruplar da AB ülkelerindeki üretimlerini durdurmuş ve mal tedariklerini ve işçiliklerini Çin, Hindistan ve Tayvan gibi Uzakdoğu ülkelerine kaydırmışlardır. Bu ülkeler ile AB ara- sındaki mesafenin uzunluğu ve Uzakdoğu firmalarının kalite ve tecrübe eksikliği, AB ülke- lerini ve son kullanıcıları memnun etmeyebilecektir. Halen ucuz olan işçilik, teknoloji ve tecrübelerini kullanarak Türk firmaları AB, Rusya Federasyonu, Kafkasya ve Uzakdoğu’daki projelerde aranan ve Türkiye ekonomisine katkısı artan firmalar olabilecektir.

Türkiye sanayisi açısından önemli olan alüminyum sektörünün yakaladığı büyümeyi devam ettirebilmesini teminen Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği tarafından bir “Eylem Planı” hazırlanmıştır. Eylem Planı’nda “sektörün global pazarlarda rekabet gücünü sürdürebilmesi ve katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünlerinin üretilmesi” ana hedef olarak belirlenmiştir. Ana hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli görülen önlemler ise aşağı- da sıralanmaktadır:

- Yurtiçi hammadde üretiminin önü açılmalı,
- Maliyet içinde çok yüksek girdi olan doğalgaz ve enerji fiyatları düşürülmeli,
- Sektöre ilave yük getiren KDV Tevkifatı uygulamasına son verilmeli,
- Hammadde ithalatında vadeli ithalattan alınan Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (%3) kaldırılmalı,
- Madeni yağ fiyatlarının ÖTV oranları eskisine indirilmeli,
- Finans ve istihdama yönelik destekler sağlanmalıdır.

Boru Sanayii

1. Mevcut Durum

Ülkemizde çelik boru sektörü, 1957 yılında üretime başlamıştır. 2011 yılı itibariyle, 5 milyon ton sınırına dayanmış bir kapasite bulunmaktadır. 38 boru üreticisinin bulunduğu sektörde, 28 üreticinin faaliyetleri süreklilik arz etmektedir. Son yıllarda kapasite kullanım oranları %65-70 seviyelerinde olan şirketlerin büyük bölümü, Marmara ve Akdeniz bölgelerinde faaliyet göstermektedir.

Batı ülkeleri ile kıyaslandığında, Ülkemizde kişi başına düşen demir-çelik ve çelik boru tüketimi, gelişmiş ülkelerdeki tüketim miktarlarının gerisindedir.

Çelik boru sektörü, genel ekonomiye bağlı olarak, gelişim göstermektedir. Başta sanayi yatırımları, inşaat sektörü, dayanıklı tüketim, otomotiv olmak üzere birçok sektörün dengeleri, boru sektörünü de hızlı bir şekilde etkilemektedir.

2011 yılında ekonomilerin sorunları tamamen aşamayacağı, geçen yıllarda gözlenen istikrarsızlığın devam edeceği, ancak, genel gidişatın yukarı yönlü olacağı değerlendirilmektedir.

Boru fabrikalarında üretilen boruların hammaddeleri olan sıcak ve soğuk sac, yurtiçi ve yurtdışındaki üreticilerden tedarik edilmektedir. Başlıca boru kullanıcıları, muhtelif sektörlerle ürün tedarik eden bayiler, imalatçılar, inşaatçılar ve otomotiv üreticileri ile gemi sanayicilerinden oluşmaktadır.

İnşaat sektöründe son aylarda, Türkiye'den gelen talep, diğer ülkelere nazaran daha canlı seyretmektedir. İnşaat sektöründeki canlılığın, 2010 yılında olduğu gibi, 2011 yılında da, devam etmesi beklenmektedir. Özellikle bankaların tüketicilere sağlamış oldukları kolaylıklardan dolayı, inşaat sektöründeki canlılığın devam edeceği, bunun da kaçınılmaz olarak, bir miktar maliyet baskısına neden olacağı değerlendirilmektedir.

2. Hammadde Tedariki

2009 yılından önce hammadde, Türkiye'nin tek yassı çelik üreticisi olan Ereğli Demir Çelik (Erdemir) tarafından temin edilirken, 2009 yılından sonra, İsdemir ile birlikte, iki üretici firma daha yassı çelik üretimine başlamıştır. Bir üretici, daha ziyade kendi ihtiyaçlarına dönük hammadde üreten Tosyalı, diğeri bir üretici ise, Çolakoğlu firmasıdır.

Yassı ürün sektörüne, Erdemir ve İsdemir dışında, arz tarafında yeni oyuncular devreye girmiş bulunmaktadır. 2009 yılına kadar, Ülkemizin yassı mamul ihtiyacının %70 civarındaki bölümü ithalat yolu ile karşılanırken, 2011 yılının ilk 4 ayı itibariyle bu oran %50 seviyelerine gerilemiştir. %50 civarındaki bölümü ise, yerli üreticiler tarafından karşılanmaktadır. Şimdiye kadar, Türkiye'nin geleneksel olarak, boru ithalatı yaptığı ülkeler Rusya, Ukrayna ve Romanya olmakla birlikte, Rusya'dan yapılan ithalatın, iç piyasa şartları nedeniyle fazla etkili olmadığı, Ukrayna'daki önemli iki fabrikada ise, son aylarda gerçekleşen hisse değişimi sonrasında, Türkiye'ye yapılan ihracatta gerileme yaşandığı görülmektedir. Türkiye'de devreye giren yeni yassı kapasitelerinin önümüzdeki yıllarda daha da artacak olması ile birlikte, tüketiciler, yassı çelik ihtiyacını iç piyasadan tedarik edebilecektir.

Kalite açısından baktığımızda, Erdemir başta olmak üzere İsdemir ve diğeri üreticilerin ürün kaliteleri ve teslimat temrinlerinin tatmin edici düzeyde olduğu değerlendirilmektedir. Yerli üreticilerimizin, spesifik kalitede üretiminin önem taşıdığı spiral boruların hammaddesi konusuna, daha çok önem vermeleri beklenmektedir. Ark ocaklı üreticilerin yassı mamul kalitelerinde de her geçen gün iyileşmeler yaşanmaktadır.

3. Fiyatlar

Çelik boru sektörünün ana girdisi olan sac mamul fiyatları, 2008 yılına kadar görülen ciddi tırmanış trendinden sonra farklı bir karakteristik göstermeye başlamıştır. Sac fiyatları, 2009 yılında yaşanan bir miktar artıştan sonra, yılsonunda gerilemiş, 2010 yılında, Mayıs ayına kadar yükselişe geçmiş, daha sonra tekrar bir düşüş ve yükseliş göstererek, dalgalı bir seyir izlemiştir. Bu durum sadece, Türkiye'nin kendi dinamiklerine özgü değil, dünyadaki gelişmelere paralel olarak gerçekleşen bir durumdur.

Ülkemiz, dünyada önemli bir oyuncu olup, dünya ham çelik üretiminde, 10. sırada yer almaktadır. Dünyanın çeşitli bölgelerindeki ekonomiler, boru sektörünü de etkilemektedir. Üreticilerin hammaddeye ulaşmaları güçleştikenden, fiyat hareketinin, yukarı yönlü olduğunu belirtmek gerekir. Dünyadaki gelişmelerin büyüme yönünde olması nedeniyle, bu da doğal olarak çelik fiyatlarına, dolayısı ile boru fiyatlarına yansımaktadır.

Önümüzdeki dönemde de, sac fiyatlarının bir miktar artacağı, ancak, otomotiv ve çelik eşya sektöründeki gelişmelerin bu durumu destekleyerek, 2011 yılında, talebin de,

fiyat artışlarını karşılayabileceği değerlendirilmektedir. 2011 yılında belediyelerin ve kamu kuruluşlarının yatırımları da göz önüne alındığında, yatırımların önümüzdeki yaz sezonu sonuna kadar devam etmesinin, sektöre önemli bir ivme kazandırabileceği düşünölmektedir.

4. Ürün Grupları

Çelik boru sektöründeki üretimin önemli bir bölümü, inşaat sektöründe kullanılan profiller ve borulardan oluşmaktadır. Diğer taraftan, doğal gaz ve su borularının da üretildiği boru sektöründe, Türkiye'deki doğal gaz yatırımlarından dolayı, doğal gaz boru satışları hız kazanmıştır. İhracat tarafına bakıldığında, özellikle Avrupa ölkelerinin, çelik boru sektörünün geleneksel pazarı durumunda olduğu görölmektedir. Bankacılık ve finans sorunlarından dolayı yatırımların oldukça yavaşladığı Avrupa'nın muhtelif ölkelerine yönelik Türkiye'nin boru ihracatı, 2009 ve 2010 yıllarında, geçen yıllara göre ciddi oranda gerilemiştir. Avrupa bölgesine yönelik ihracattaki düşüş, başka bölgelere yapılan ihracat ile kapatılmaya çalışıldıysa da, Avrupa'nın alım kapasitesi yüksek olduğu için, ek ölkelere yapılan satışlar yetersiz kalmıştır. 2011 yılında da, Avrupa'nın iç dinamiklerinden kaynaklanan sıkıntının devam edeceği, ancak, Türkiye çelik boru üreticilerinin Avrupa'ya yapacakları ihracatın zaman içerisinde artacağı değerlendirilmektedir.

Ölkemizde kurulu çelik boru üretim kapasitesi içinde, önemli yer tutan geniş çaplı borular, bölgesel petrol, doğal gaz ve su iletiminde kullanılmaktadır. Ölkemizin bölgesel konumuna ve üreticilerimizin uluslararası deneyimlerine bakıldığında, Türk üreticilerin, bu alanda önemli fırsatlara sahip oldukları görölmektedir. Avrupa'daki rakiplerimiz Almanya ve Yunanistan olmakla birlikte, Türkiye'nin köprü durumunda bulunması, bu rekabette Türk üretici firmalarını üstün kılmaktadır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı'nın yapımında Türk Çelik Boru üreticilerinin başarılı bir şekilde yer alması, sektör kuruluşlarının tanınırlığını ve güvenilirliğini arttırmış, ticari olarak da başarılı bir sonuç doğurmuştur. Halen gündemde olan NABUCCO gibi önemli projelerde Türk Boru Üreticilerinin yer alması, konumlarının daha da ileriye gitmesine yardımcı olacaktır.

Türk Çelik Boru Üreticilerinin beklentisi, uluslararası boru hattı projelerinin Türkiye bölümüne düşen kısmında, sadece Türk üreticileri tarafından boru teminini sağlayacak gerekli düzenlemelerin yapılması ve üreticiler için gerekli kredi kolaylıklarının sağlanmasıdır.

5. Gelecek Öngöröleri

2010 yılında, 2009 yılına göre, iç piyasanın canlılığına bağlı olarak artan talepten dolayı, yaklaşık %15 civarında büyüme gerçekleşmiştir. Ayrıca 2009 yılına göre ihracatta

da göreceli bir büyüme olmuştur. Çelik Boru Üreticileri Derneği istatistiklerine göre, 2008 yılında Türkiye çelik boru sektöründe yapılan 3.600.000 ton boru üretiminin, 700.000 tonu spiral borulardan oluşmaktadır. 2009 yılında 3.000.000 ton, 2010 yılında ise, 3.450.000 ton boru üretimi gerçekteŐmiştir.

Son yıllarda demir çelik sektörü ve boru sektörü önemli zorluklar yaŐamıŐtır. Dünyadaki olumlu gelişmelerin ülkemize yansiyacağı ve fiyatları destekleyeceği görüşünden hareketle, 2011 yılının, krizin etkilerinin geride bırakıldığı bir yıl olacağı değerlendirilmektedir.

Mamule yönelik talep bir şekilde hammaddeye yansımakta, talep olduğu sürece mamul fiyatı da artmaktadır. Bu durum doğal olarak üreticilerin hammadde fiyatlarını da olumlu yönde etkilemektedir.

Yurt içi ve yurt dışı dinamikler kontrol edilerek, sürekli bir şekilde boru sektörüne yönelik simülasyonlar yapılmaktadır. Bu kontrolün temelinde yatan Őudur: Türkiye’de mevcut bir kapasite vardır. Ek olarak, önümüzdeki yıllarda devreye alınacak olan yassı yatırımları bulunmaktadır. Erdemir ve İsdemir’in 6 milyon ton üretimi, yakında, 8 milyon tona çıkacak durumdadır. Çolakoğlu’nun kapasitesi 3 milyon ton civarındadır. Bu rakam 3,5 milyon tona çıkabilecektir. Tosyalı’nın da 2 milyon ton civarında kapasitesi vardır. MMK-AtakaŐın 2 milyon ton gibi bir kapasiteyle devreye girmesi beklenmektedir. Devreye girecek yeni tesisler ile birlikte, yassı mamul kapasitesinin 19- 20 milyon tona çıkabileceği değerlendirilmektedir.

Yeni kapasitelerin devreye alınması ile Türkiye’nin, yassı çelik konusunda bölgenin önemli bir gücü olması beklenmektedir.